

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
3-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Flytér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és cseanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 867.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, január 15.

Mai számunk főbb közleményei:

- A kormányalakítás nehézségei.
- A javíthatatlan.
- A soknevű ősjogász.
- Büntanya egy garni-szállóbar.
- A nagyváros nyomorgói.
- A megszökött ügyvédjelölt.
- Lipót király hagyatéka
- „Luxemburg grófja.”
- Tarkaságok.

Az új kormány.

Arad, január 14.

(Politikai tudósítónktól.) Kormány már van. Talán ez volt a designált miniszterelnök legkönnyebb munkája, ha mindjárt cserélgetni is kellett egy-egy tárca körül a neveket és személyeket. Khuen-Hédervárynak annál simább mesterség lehetett ez, mert meglehetősen nagy praxisa van ebben. Kevesen tudják, hogy Khuen-Héderváry Károly grófot a király most már ötödször szemelte ki miniszterelnökkévé. Először a Szapáry-válság idején, másodszer az első Wekerle-kormány lemondási interregnuma alatt, azután 1904-ben Tisza előtt kétszer és most ötödször. Ez a szám is mutatja, hogy Khuen gróf mily nagy mértékben bírja a király bizalmát.

A legközelebbi teendő most már a program megállapítása, a melyet Khuen-Héderváry alkalmasint a képviselőház legközelebbi ülésén mond el. Erről a programról eddig csak egyet

sejtettek: hogy benn lesz az általános választói jog. A plurális választójogtól a minden nagykorut megillető szavazóképessegig sok módja, nagy választéka van ennek a reformnak; hogy Khuen programjában a két véglet közül melyikhez fog közelebb állani, az a találgatásokban sincs benn. Legujabb hírek szerint a programnak még egy kimagasló része lesz: a közigazgatás államosítása.

Ha ez igaz, az új pont nagy nyüzsgést fog a politikusok között okozni. Valaha, a mikor Grünwald Béla erre építette föl Magyarországnak modern államrendezését, népszerű volt ez a szó. Törvény is van róla: a lex Szapáryána, a mely egy szakaszból áll, s ezt az egy szakaszt se tudták végrehajtani. A kik a közigazgatás államosítását elleneztek, ezt Magyarországnak Ausztriához és az uralkodóházhoz való viszonyával, gyakori, sőt állandó érdekellentétével indokolták. Ami másutt természetes, szükséges kelléke a jó adminisztrációnak, ami a közigazgatási tisztviselőt függetlenebbé teszi azokkal szemben, akik fölött gyakran itélkeznie kell, — az nálunk az abszolutizmus eszköze lehet. S a legutóbbi nemzeti ellenállás idején, amikor a parlament föl-oszlatása után a törvényhatóságok vették föl és folytatták sokáig a küzdelmet — mintha az élet adott volna bizonyosságot arra, hogy Magyarországon a közigazgatás államosításával

várni kell. És most, amikor talán új harc készül, azzal együtt veti föl az új kormány a közigazgatás államosításának kérdését. Hogy helyes-e ez a terv, azt a nemzet fogja eldönteni.

A miniszterek listájával elkészülve, Khuen már az államtitkárok szegődtetése után néz. Eddig egyetlen jelölt neve került forgalomba. Kabos Ferencé, aki a belügyminiszterium politikai államtitkárságát vállalná el. Kabos Ferenc szintén a régi szabadelvű párt tagja volt. Ötvenegy éves ember, aki pályáját Kisküküllő vármegye közigazgatásánál, mint szolgabíró kezdte, azután három cikluson át követ volt.

Nem kis feltűnést keltett, hogy a designált miniszterelnök Zichy János gróffal nem tudott megegyezni. A trónörökösnek Zichy János gróf iránt való, ismeretes barátsága révén biztosra vették, hogy Zichy a kabinetben tárcát vállal, miután az is köztudomású, hogy a magyar politikai válság legujabb fordulata, a függetlenségi párttal való tárgyalások megszakítása jórészt a trónörökös állásfoglalásának tudható be. Sokan ezt arra magyarázzák, hogy a néppárt az új kormányval szemben — kvált amióta Tisza István gróf annak vállalkozása mellett nyilatkozott — állást foglalt, s a gróf, noha nem tagja a néppártnak, nem akart ezzel egészen ellentétbe jutni.

Amialatt a kabinetet kovácsolják,

A farsang Nizzában.

Külföldön eltöltött karneval után hazaérve, sajnálkozva látjuk, hogy a farsang ezernyi mókája nálunk nem igen tudott gyökeret verni. Igaz ugyan, hogy vizkeresztől harnvázó szerdák, mi is farsangolunk, de bizony a legtávolabbról sem úgy, ahogy ezt az olaszok, franciák és spanyolok, ezek a vidám nemzetek teszik. A magyar népből, azt hiszem, hiányzik a fogékonyság a karneval bohóságaihoz, a magyar polgárságnak pedig, sajnos, egyáltalán nincs érzéke humor és vidámság iránt. A régi magyar kuriák oigányos farsangja a történelemé már, a mai „felső tízezer” mulatságai pedig nem adhatják meg a magyar karneval karakterét.

Pedig az idén kétszeres vidámsággal kellene belemernünk a farsang örömeibe. Május 10-én, mint mondják, a Halley-üstökös cyángőzei „végezni fognak mindnyájunkkal” és így legalább is kétséges, megérünk-e még egy karnevált. Nálunk ilyenkor, farsang táján nemcsak hogy egyáltalán nem mondható kedvezőnek a közérzet, hanem határozottan fanyar kedvvel járkál mindenki, akinek némi köze is van a karneválhoz. A fiatal lányokon kívül alig fog valaki nagy lelkesedéssel mesélni róla: ki a felesége, ki a lánya toilette-számláját drágálja, ki pedig a virrasztás miatt panaszkodik. Hogy mennyire máskép van ez másutt, azt már akkor is láthatjuk, ha csak Fiuméig utazunk. Már

Fiumében, „a mi Fiuménkben” is egész más farsangot találunk. És ha a köznépi mulatságai ott is a berugásnál kérdődnek, tény az, hogy nem ugyanott végződnek is, hanem van érzékük más fajta mulatságok iránt. A fiumei nép fogékonyabb a népmulatságok iránt, mint mi magyarok, kik az utolsó rákosmezei ökörsütés óta nem igen vigadtunk együtt.

Országos örömnappnál szomorubb mulatság nálunk alig képzelhető. Talán az országos gyász az egyedüli, a mely leginkább megközelelti, de az utóbbi, mégsem olyan teljesen örömtelen.

Ha azonban igazi mivoltában akarjuk megismerni a karnevált, vagy pláne a farsangot XXXVIII. Karneval herceget, akkor a Rivierára kell mennünk, de ott is Nizzát kell hogy kiválasszuk, mert Nizzában kulminál minden farsangi mulatság és ott áll fejetetejére a francia humor és jókedv. Csodásan érdekes képet nyújt ilyenkor, farsang táján a Riviera. Más városoknak az olyan napok, a mikor nem odavalók hemzsegnének benne, idegenszerű színt kölcsönöznek. Emlékezzünk csak az István-napi Budapestre. A Rivierát azonban csak akkor láthatjuk igazi formájában, amikor idegenekkel van tele és áll ez különösen Nizzára, a hová a karneváli ünnepek napjaira elzárándokol minden épkézláb ember, aki ilyenkor a Camestól—Sanremóig egymás mellett sorakozó üdülőhelyek egyikén tartózkodik. Azért nem is tanácsos ide egyedül, vagy pláne előre nem biztosított lakás nélkül eljönni. Mert bi-

zony nemcsak az eshetik meg velünk, hogy hotelről-hotelre küldenek, hanem az egyik üdülőhelyről a másikra is elküldöztetik az embert. Óriási összegeket emésztnek fel a karneváli mulatságok és főleg Nizza város közigazgatása oldja meg bőkezűen, sek izléssel és még több ötletességgel, azt a reá háramló feladatot, hogy ugyszólván az egész világ szemé láttára kitegyen magáért. Sok függ ám ezeknek az ünnepegeknek a sikerétől. Az egész világsajtót bejárják a Karnevál herceg öfensége bevonulásáról szóló tudósítások és óles riportok adnak számot a hercegi bevonulásról és a koronázási ünnepekről. A legutóbbi belga trónváltás bizony, dacára az elhunyt uralkodó kétes értékű népszerűségének, nem okozott annyi beszéd-tárgyat, mint a mennyit egy Karneval hercegi koronázás szokott okozni.

Szívesen irnám le az ünnepek lefolyását és nem is „a toll leírni képtelen” című nagyon elnyűtt közhely örve alatt akarok kibujni alóla, hanem egyszerűen azért, mert ennek programját előre megírni nem lehet. A tavalyi bevonulást, vagy az azelőttiekét, minthogy a tavalyi hóval egyforma érdeklődésre tarthatnak igényt, — bizony nem érdemes elmondani.

A Rivierának csak egy pontjáról kell még megemlékeznem, mert anélkül olyan ez a tudósítás, mint: lagzi menyasszony nélkül, vagy koronázás király nélkül.

Montecarlo, — van-e, ki e helyet nem ismeri? Montecarlo, amíg nem láttuk, körülbelül azt a helyet foglalja el képzeletünkben,

annak programját szerkesztik, a vele szemben álló partoknál is új fordulat készül: a függetlenségi pártok egyesülése. Akármennyire természetesnek tetszik ez, egyelőre nagy akadályai vannak. Minél tovább foglalkoznak vele, annál több etikett-kérdés, személyi szempont és reparálni való bántódás tolu előtérbe, amelyeket mind el kell intézni. A nagy, fensőbb érdekek előtt az ilyen apró szempontoknak el kell enyészni, — de a valóságban mégis másként fordul ez a szép elmélet. S nincs kizárva, hogy a közelgő választásokon Kossuthék és Justhék farkasszemet fognak nézni egymással.

Az angol választások. Londonból táviratozzák: Ma kezdődtek meg Angliában a képviselőválasztások. Ma mindössze csak három kerületben volt választás, de mindháromban egyhangulag a kormányellenes unionista párt jelöltje győzött. A döntő mérkőzés holnap indul meg.

Az aradi függetlenségi kör és a választások. Az aradi függetlenségi kör ma este értekezletet tartott Nagy Kálmán elnöklésével. A napirendre volt tűzve a képviselőház feloszlásának bekövetkeztét megelőző pártszervekedés kérdése. Mielőtt a kör a kérdés megvitatásába fogott volna, Lits Antal a napirend előtt kért szót és a következő indítványt terjesztette elő:

Minthogy a mai politikai helyzetben éppen úgy, mint öt év előtti, a függetlenségi érzelmi polgárok összetartása hátrahatja el az országról egy esetleges parlamenten kívüli kormányzás káros következményét, az aradi függetlenségi kör táviratilag keresi meg Kossuth Ferencet és Justh Gyulát, mint az országos függetlenségi pártok elnökét és arra kéri őket, hogy a vezetésük alatt álló pártok egyesülését valósítsák meg és jussanak békés meg egyezésre. Táviratilag kéri fel Barabás Bélát, hogy a pártok békekötését közbenjárásával segítse elő.

A kör az indítványt egyhangulag elfogadta. Kimondották továbbá, hogy a választá-

sok előkészítésére szervező bizottság küldendő ki. A bizottságba a négy kerület pártelnökei és titkárai, a függetlenségi kör vezetősége küldettek ki és a jövő hét szerdáján a 888-ban tartandó ülésen egészíti ki magát a szervező bizottság.

A kormányalakítás nehézségei.

Távirati tudósítás.

Arad, január 14.

Khuen-Héderváry gróf designált miniszterelnök a kabinetalakítási munkálatokat ma is folytatta, de még nem tudta befejezni. Ez azonban távolról sem jelenti azt, mintha a kabinetalakítás ezáltal késedelmet szenvedne. A délután folyamán Kabos Ferencet látogatta meg Khuen gróf, Kabos azonban a felajánlott földmívelésügyi miniszteri tárcát, vagy a belügyi államtitkárságot elfoglaltságára való hivatkozással nem fogadta el.

Zichy János gróf sem döntött még; ennél fogva a király személye körüli, a közoktatásügyi és földmívelésügyi miniszteri tárca még betöltetlen. A földmívelésügyi miniszteri tárcát valószínűleg Serényi Béla gróf fogja betölteni. A másik függőben levő két tárcát illetően csak akkor történik meg a döntés, ha Zichy gróf véglegesen közli elhatározását Khuen-nel.

Ezek a körülmények azonban nem gátolják meg Khuen grófot abban, hogy holnap délután Bécsbe utazzék és vasárnap reggel kihallgatáson jelenik meg a király előtt. A vasárnap kihallgatáson Khuen gróf a felségnek előterjeszti a miniszteri listát, még abban az esetben is, ha a három üresen álló tárca közül egyik vagy másik még nem is lesz betölthető.

Hétfőn Khuen után jönnek Bécsbe a többi miniszterek; hétfőn már az

esküfétel is megtörténik és ugyan, azon a napon felmentik a Wekerle-kormányt.

Mai tudósításaink itt következnek:

Khuen kabinetje.

Khuen gróf ma folytatta kabinetalakítási munkálatait. Reggel Khuen legelőször két magántermészetű látogatást fogadott. Forster Gyula báró és Radvánszky Géza báró főrendiházi tagok látogatták meg külön-külön. Félhivatalosan jelentették, hogy ezek a látogatások nem függenek össze a kabinetalakítási tárgyalásokkal. Délelőtt háromnegyed tíz órakor Lukács László jövendőbeli pénzügyminiszter látogatta meg Khuen-Héderváry grófot, s mintegy fél óra hosszat tanácskozott vele. Ezután Khuen gróf meglátogatta Láng Lajost, akinek reggelinél vendége volt. Egy óra mulva Khuen gróf visszatért lakására. Később Khuen gróf föllátogatott a Nemzeti Társaskörbe, ahol a kérdézőkódóknek ezt mondta:

— A kabinetalakítási tárgyalások befejezés előtt vannak. Még maradt néhány konferencia, s ezért még nem tudom megállapítani bécsi utazásom idejét.

Khuen a délután folyamán Kabos Ferenc volt szabadpárti képviselőt kereste Ferenc-körut 34. szám alatt levő lakásán, de nem találta otthon, s csak Kabos feleségével beszélhetett. Kabost, Khuen a földmívelésügyi tárca belöltésére szemelte ki, de azt is beszélik, hogy a belügyi államtitkárságot szánta neki. Mint éjjel jelenti tudósítónk, Kabos egyik ajánlatot se fogadta el s ezt Khuennek ki is jelentette ma délután.

Félhivatalosan jelentik: Az a hír, hogy Khuen Héderváry gróf designált miniszterelnök Hideghéty főispánt és Erdődy grófot (Jaskából) a horvát tárca, illetve a báni méltóság átvétele ügyében folytatandó tárgyalások céljából magához hívatta, egyáltalában nem felel meg a tényeknek.

Khuen-Héderváry nyilatkozata.

Egy újságíró ma beszélgetést folytatott Khuen Héderváry designált miniszterelnökkel, aki a következőket mondotta:

— A legjobb benyomást szereztem a tár-

mint a fiatal lányok gondolatvilágában, — valljuk be, — a nászéjszaka. Itt hallja az ember a: „ha még 5 louis m lett volna“ kezdetű, szivettépően szomorú meséket, itt, ahol pedig mindent megtesznek, hogy koncertekkel, sportversenyekkel, európai színművészek vendégszereléseivel és sok más szórakozással elvonják az embereket a „bünbarlangtól.“ Ez ugyanis a legbiztosabb szere annak, hogy mindenki a kaszinóba gyűljön. És így gondolkodik a kitűnő montecarloi bank is: miért jön ide az a sok ember? Ugy-e azért, — hiszen naponként hallhatjuk hotelünk halljában, — hogy: ne játésszék. Ha tehát nem játszik ez a sok ember, illő, hogy szórakoztatásáról megfelelően gondoskodjanak. Minthogy pedig délelőtt galamblovászat, délután tennis-verseny van, este pedig Caruso énekel, addig, — s ezt gondolja titokban mindenki, — szépen kinyerem az utiköltségeimet — és siet a zöld asztalhoz. Mert Montecarlo az a hely, ahol nemesk a világ legszebb és legelőkelőbb kokottjai tanyáznak, hanem ahová nagyon kevés és csak nagyon „distinguished foreignerek“—et kivéve, mindenki azért megy el, hogy játszzék.

Montecarlo is zsufolva van egyébként ilyenkor, ide ül bele Európa és Amerika pénzarisztokráciája és mondhatom, hogy jóízűség van, mert ennél szebb pontja ennek a mi rokant Európánknak bizony nincsen. Itt megtanulja az ember, hogyan lehet és hogyan kell finoman, előkelően, vagyonokat elkölteni. Hogy hogyan kell ezeket a vagyonokat megszerezni, azt ugysem tanulhatjuk meg soha. Meg nem

dönthető igazsága ugyanis az élnitűdsnek, hogy aki költeni nem tud, az ne is keresen!

Bizony jól tesszük, ha távol tartjuk magunkat ezektől a pontoktól, ahol vad forgatagban oly élénken lüktet az igazi élet. Nekünk nem is volna tanácsos magunkban elmerészkedni sem az ünneplő Nizzába, sem abba a hirhedt, de oly gyönyörű „bünfészekbe“, ahol egy lapon százazrek fordulnak meg. Mi legjobban tesszük, — már kényelmi szempontból is, — ha magunkat szépen a budapesti Menetjegyredu január hó 22-én induló társas-kirándulására bizzuk, amelyvel úgy nézhetjük végig ezt az egész, előbb leirt, páratlanul szép képet, mintha páholyban ülnénk.

Az ilyen társas-kirándulás programját ugyanis jó előre készítik el hozzáértő utazásrendezők és bámulatos, hogy a rendelkezésre álló idő minden percét mennyi raffinemental tudják kihasználni. A rivierai kirándulás programja egyébként a [budapest-milanói közvetlen vasuti utazás és az étkezőkocsikban elköltött étkezések után Milanóban kezdődik. Itt egy felette élvezetes sétakocsizás keretében tekint meg a társaság ezt a gyönyörű várost, amely kocsizás folyamán csak úgy mint Genuában is, jut idő bőven az összes látványosságok tüzetes megtekintésére. Az esték is kellemesen telnek el: Milanóban a világhírű „Scala“, Genuában pedig, a szórakozásokat is könnyebb oldalokról fogva meg: a „Carlo Felice“ és a „Verdi“ nyújtanak változatosságot.

Sanremóban már a napsütés hazájában vagyunk. Szébb sétányai, mint Sanremonak

még tán Corfunak sincsenek, pedig Corfu idillikus sétányai világhírűek. Ha pedig azt a kis temetőt keressük fel, amelynek fekete cyprusai ott emelkednek a tengerpart mellett, szinte megirigyeljük az ott nyugovókat, akiknek a csendesen csapkodó tenger hullámai és a tujákta és cyprusokba kapaszkodó tengeri szellő ad alátót. Sanremonak is van ám gyönyörű kaszinója, szép zeneterme, sőt roulette-je is, de mint mindenütt, oly csendes, oly békesség és oly nyugodt, mint maga az egész város, amely kizáróan a pihenés számára látszik rendeltetve lenni.

Bezzeg Nizzában és Montecarloban nem ily nyugodt mederben folyik a szórakozás. A nizzai Jetée, vagy a Kaszinó Municipal és a montecarloi Kaszinó csupa tündöklő fény és csupa kápráztató pompa. Frakkos, monoklis urak társaságában arannyal, ezüsttel átszótt brokátokba, nehéz meirékba és gyöngyökkel gazdagon díszített fehér selymekbe öltözött hölgyeket látunk mindenütt és hogy pezsgő van minden asztalon, az csak természetes. Már a hotelek halljában is egészen más élet van a Rivierán. Pompás evening dress-ekben ülnek dînerhez és míg a hölgyek toillette közt a párisi Worth és Paquin cég nem egy remekében gyönyörködhetünk, addig az urakon frakk vagy smoking jelzi a nagyvilági életet. A „cerle-privé“-ke is elegáns omlódeser urak sietnek, — rendszeren egy-egy hosszú uszályos prémekek borított, belga csipkés karsu alak aranytopácos, selyemharisnyás lábának nyomában, — a baccarat bódító izgalmi felé.

gyalások folyamán. Mindenütt szívesen fogadnak és én bizalommal nézek a jövő elé.

— Meg van a kabinet? — kérdezte az újságíró.

— Igen, csak még két tárcára nézve folynak a tárgyalások.

— Melyikre? A király személye körüli az egyik?

— Nem. A király személye körüli miniszteri tárcsa kérdése most nem jön számításba, hanem a kultusz és földmívelésügyi miniszteri.

— Tudja Excellenciád, hogy a Zichy János grófnak felajánlott tárcsa nagy feltűnést keltett?

— Miért?

— Mert Zichy gróf alkotmánypárti.

— Ugy van, de ez nem akadályoz meg engem abban, hogy ott nézsek körül, amelyik pártból a kabinetet meg akarom alakítani.

— Excellenciád nem tárgyal a pártok vezéreivel?

— A dolog úgy van, hogy nekem most nincs mit tárgyalni a pártokkal. Az első dolog, hogy azokkal tárgyaljak, akiket a kabinetbe akarok megnyerni. A kabinet megalakítása után a pártokkal kezdem meg a tárgyalásokat. Feltehető, hogy a kabinet ma vagy holnap megalakul és hétfőn letehetjük az esküt. Addig nem is vagyok illetékes a pártokkal tárgyalni, mert arra semmiféle jogaimem nincsen. Ha hétfőn rendben leszünk, kedden vagy szerdán a pártvezéreket keresem fel.

— Van a kegyelmes urnak valami terve az esetre, ha a Ház korábban ülne egybe?

— Nincs semmi. Arra, hogy a Ház összehívja-e vagy sem, nincs semmi befolyásom. Az az ő dolguk. Nem szólhatok bele, hogy mit csinál a Ház. Ha ülést tart, hát ülést tart.

— Olvastam nyilatkozatokat a pártek állásfoglalásáról Excellenciád vállalkozásával szemben. Mi a véleménye ezekről?

— Én nem beszéltem erről senkivel. Hogy valahol volna-e hajlandóság irányomban, én nem kutattam. Hivatalosan sem tudok róla.

— Hallottam oly nyilatkozatot, hogy Excellenciád nem hoz választói jogot.

— Én nem mondhatom most, hogy miféle hozok, mindent precízen nem tudok meg-

A cafék és hotelek teraszain vakító fényt árasztanak a hatalmas ivlámpák és mindenütt pazar eleganciával öltözött alakokat látunk, akik szalmaszálon szüresölnek valami „hideg italt”. A levegőben pedig a különböző parfümök illatával elvegyül az egyiptomi cigarették füstje, a gyönyörű parkok tropikus vegetációjának illatával. Ez az illatchaosz méltó ahhoz a hangzavarhoz, amelyet a különféle nyelveken beszélgető társaságok okoznak, de még a fény is stilszerűen sokféle, mert villanyos transzparensok, fehér fényű gázlámpák, a villanyos lámpák piros fényével együtt, a bizonytalanság jellegét öltik, — mint ahogy egyáltalában bizonytalan ennek a tékozlásnak, ennek a gondtalan pazarlásnak, ennek a sok fénynek és pompának az eredete. De ezen kár fennakadni, szép ez az élet és különösen szép azok számára, akik megnézik, megpróbálják és visszautaznak hazájukba, ahol aztán újra a saját életüket élik tovább.

A társaskirándulásoknak az a fajtája egyébként, amelyet a Menetjegyiroda honosított meg nálunk, különben is az egyetlen tökéletes és modern módja az utazásnak, mert azzal önállóságunk teljes épségben tartása mellett, a társaságban való utazás minden előnyét kiaknázzhatjuk. Hogy pedig utaznunk kell, afölött, amióta elhangzott a „tengerre magyar”, nem lehet vitatkozni. Utazni, minél többet, új tájak és új emberek közé és utazni másokkal, akikkel a szerzett impressziókat megvitatta, tisztult nézetek emlékével térhetünk vissza. Bársony Oszkár.

mondani. Vannak érzéseim, de hogy azok miként juttathatók érvényre, arról nem szólhatok. Együttal ismétlem, bátran nézek szembe az eseményekkel. Nem ijedek meg. *En az általános választói jogot mondom programomban.* Titkos-e, egyenlő-e, vagy nem, arról nem beszélhetnék, ha részletezni kellene; mert a körülményektől függ. Nincs meg hozzá még a materializmus. Az általános választói jog kérdésében pedig — fejezte be a gróf szavait — nem vezettem magamat jelszavak által. A fejlődésnek utat kell engedni.

Az új miniszterelnök tárgyalásai a pártvezérekkel.

Éjjel jelenti tudósítónk: Khuen gróf nyomában a kinevezés után megkezdte tárgyalásait a pártokkal. Egy irányban már érintkezésbe lépett ma telefonon a pártok vezéreivel. Kijelentette a pártvezéreknek, csakis a kabinetalakítási munkálatok gátolták eddig abban, hogy a jelenlegi parlamenti pártokkal érintkezésbe lépjen. Mihelyt ezeket befejezi, azonnal kötelességének tartja a párt vezető férfival érintkezésbe lépni.

Kossuth, Andrássy gróf és Zichy Aladár gróf ezt tudomásul vették, Justh azonban kijelentette, hogy a Justh-pártnak semmiféle határozathozatalra nincsen szüksége, megmarad elvi álláspontja mellett. Semmiféle határozatot az irányban, hogy milyen állást foglaljon el a párt a Khuen-kabinettel szemben, — nem tart szükségesnek.

A függetlenségi pártok fuziója.

A függetlenségi pártok fuziója mind aktuálisabb kezd lenni. Kossuth Ferenc ma egy újságíró előtt ezeket mondta:

— Én mindenkit szívesen látok, a ki hozzám jön. Nagy politikai célok mellett személyes tekintetek eltörpülnek. Egy kézfogás és minden el van felejtve.

Az egyesülés vágya — beszélük képviselői körökben — mindkét pártban megvan, csak a formát kell még keresni, a vezérség kérdése miatt. Mindkét párt ragaszkodik elnökéhez. Vasárnap valószínűleg nagy vacsora lesz, amelyen megtörténik a két párt egyesülése. Ma híre járt annak is, hogy a Justh-párt elnöksége az egyesülés kérdésében bizalmas tanácskozást folytatott.

A Kossuth-párt egyik vezére egy hírlapíróval beszélgetve, a meghatározottabban kijelentette, hogy a pártnak eszeágában sincs az egyesülés s akik az egyesülés eszméjét a pártklubban felvetették, megdöbbenve tapasztalták a csaknem általános némaságot, amellyel biztatásukat fogadták.

— Kijelenthetem, — mondotta a pártvezér — hogy legalább nyolevanan vagyunk, akik otthagytuk Kossuthot, ha a kooperálásra vállalkoznánk. Nem feledjük el, hogy Justhék még rövid idő előtt a kiirtásunkra szövetkeztek s párthatározattal mondták ki, hogy Apponyit a pártkörbe nem eresztik. Kossuthot is úgy, ha jelentkezik fólvételle s akkor is szavazással. Mi nem engedjük Kossuthot végleg lejártni. A párt meg fog állani a maga lábán. Semmi szükség, hogy újból kistájeroltassuk magunkat azoktól, akik magukat nálunk külön hazafiaknak hirdették.

Az E. U. írja: Polónyi Géza volt igazságügyminiszter, aki 6 napokban tért haza a Rivieráról, ma meglátogatta Kossuth Ferencet. Kossuth és Polónyi hosszasan tanácskoztak.

Polónyi a szabadalvópárt feltámadása ellen erős akcióra szólította fel Kossuthot.

Éjjel jelenti tudósítónk: A Justh-pártnak ma este Justh Gyula elnöke alatt bizalmas tanácskozás volt, amelyen szóba került a Kossuth-párttal való egyesülés kérdése.

Arról folyt az eszmecsere, hogy az egyesülés azon az elvi alapon történhetik meg, ha a függetlenségi párt programját teljes egészében fentartják. Ilyen módon az egyesülésnek akadály nem volna, amennyiben itt is kívánatosnak tartják, hogy a közös ellenfél ellen egyesült erővel küzdjenek. Az intézkedést a kérdésben a párt tagjai a vezetőségre bízták.

Justh kijelentette, hogy ő is óhajtja a két testvérpárt egyesülését, de csak is oly feltétellel, ha a párt programja teljes egészében fennmarad, ha Kossuth elejti a pluralitást, a közös bank szabadalmát nem hosszabbítja meg s ha a szabadalvú, demokratikus elvekért sikra fog szállani.

Holló Lajos ezekhez hozzátette, feltételül kell kikötni azt is, hogy Kossuthék ígéretet tesznek, hogy a hatvanhetes pártokkal való koalícióba nem mennek bele.

A két függetlenségi párt egyesítésének munkáját úgy látszik Polónyi Géza vette kezébe, aki ez ügyben tudvalegőleg tárgyal már Kossuth Ferencel és ugyancsak ezért keresi fel holnap délelőtt Justh Gyulát is. A holnapi napon a két pártvezér között valószínűleg már közeledés fog történni.

Koalíciót akar a néppárt.

— A pártkörök hangulata. —

A pártkörök ma este, — mint tudósítónk jelenti — igen mozgalmasak voltak. Az alkotmánypártkörben nagy érdeklődést keltett Zichy János gróf megjelenése, aki úgy látszik ezáltal is dokumentálni akarta, hogy még nem döntött.

Zichy gróf különben részt vett az alkotmánypárt intéző bizottságának ülésén, melynek tagja.

Andrássy és Hadik Sándor együtt és felváltva érveltek a mellett, hogy a pártnak most még nem kell állást foglalni.

Andrássy gróf kijelentette, nem tartja helyesnek, hogy addig, míg Khuen programját nem ismerik, állást foglaljanak. Hiszen a kabinet jelenlegi tagjai várják felmentésüket, hogy nézzen ki, ha azok, akik felmentésüket kérik, megakadályoznák azt, hogy akik őket felváltják, elfoglalhassák helyeiket.

Legnagyobb meglepetésre azután a néppárt 3 tagja: Zboray Aladár, Beniczky Ödön és Szmracsányi György jelentek meg a pártkörben és a néppárt nevében felkérték az alkotmánypártot, hogy egy új kooperáció céljából küldjenek ki képviselőket, akikkel érintkezésbe lépjenek, hogy a Khuen-kabinettel szemben elfoglalandó álláspontjukat precizirozzák.

Andrássy, a párt tagjainak helyeslése között kijelentette, hogy a párt ez irányban egyelőre semmiféle lépést nem szándékozik tenni, hanem bevárja a Khuen-kormány programját és csak azután foglal állást. Egyébként nem látja szükségét annak, hogy egy új koalícióra gondoljanak.

A néppárti képviselők ezután a Justh- és Kossuth-pártkörbe mentek, ahol szintén meglehetősen hidegen fogadták őket. A néppárti képviselők felhívták a függetlenségi pártokat, küldjenek ki 3-3 képviselőt a teendőik megbeszélésére. A pártok ezt udvariasságból megtették és összeült a kilenc képviselő, de csak nagyon rövid ideig tanácskoztak.

A Justh-párt részéről megjelentek: Bakonyi, Kubik és ifj. Madarász, kijelentették, nem

látják szükségét annak, hogy most koalícióra gondoljanak. Ők — a legnagyobb párt — nem bánják, ha a néppárt esetről-esetre velük együtt megy, de koalícióra nem gondolnak.

A Kossuth-párt küldöttjei kijelentették, hogy vezérük határozata nélkül semmiféle tanácskozásba nem mehetnek bele.

Kossuth Ferenc, aki szintén fenn volt pártjában, azt felelte a néppárt megbízottainak, hogy ő szembenáll Khuen törekvéseivel és szívesen fog részt venni minden olyan akcióban, mely a régi rendszer felélesztését megakadályozza.

Házfelosztás előtt.

Bécsből jelentik, hogy a „Zeit“ vezető helyen a következőket írja: Még mielőtt Khuen-Héderváry gróf programja ismeretessé vált, még mielőtt kabinetjének listája teljes lenne, politikája máris erőteljes impulzust vitt a magyar pártok életébe. A 48-as pártok békét kötöttek egymással és ismét közös zászló alatt sorakoznak. A függetlenségi párt vezető politikusai ismerik a magyar népet és hatásosan rendezett békekötésükkel értékes munkát végeztek az eljövendő választási mozgalom esetére. Ha Khuen gróf előbb időt akart nyerni és az új választások idejét halasztani akarta, ezen események után erről már szó sem lehet. Minden szavazás a parlamentben csakis eklatáns vereséget hozhat neki. Így tehát haladéktalanul a Ház felosztásához kell látnia. Azon pártoknál azonban, amelyeknek pártolására számít és amelyeket leendő kormány többséggé akar egybegyűjteni, a viszonyok nem oly kedvezők, mint az ellenzék táborában. Az egyik csoportban ilyen, a másik pártban amolyan aggodalmakat táplálnak és meg is világos, hogy csak gyors, céltudatos, koncentrált eljárás imponálhat a nyilvánosságnak és szerezheti vissza a hatvanhetes elvek védelmezőinek a veszendőben lévő népszerűséget. A Deák-féle kiegyezés a magyar népnek 40 évi békés és gyümölcsöző fejlődést és soha sem sejtett gazdasági és kulturális magaslatra való emelkedést biztosított és joggal lehet hinni, hogy azok a pártok, amelyek ezen az alapon akarnak dolgozni és az országnak nyugodt fejlődést biztosítani, nem küzdenek egy már előre is kilátástalan ügyért. Hogyha azonban a 67-es pártok ügyüket nem tartják előre is elveszítettnek, meg kell mutatniuk az országnak, hogy használható hadsereggel rendelkeznek, hogy fel vannak szerelve és harcoképesek, — hogy nemcsak az udvar harci szellemében, hanem a nép szellemében is kormányképesek. Elől kell járniuk, hogy a többiek utánuk csammogjanak.

VIDÉK.

Analfabéta-tanfolyam Merczyfalván. Az irni-olvasni nem tudók számára Merczyfalván tanfolyam szerveztetett, melynek vezetésével Lamert Antal tanítót bízták meg. Lamert Antal tanító egyúttal elhatározta, hogy a tanfolyamon résztvevőknek felolvasásokat rendez, szavallatokkal kapcsolatosan. E hó 14-én volt az első előadás, nagy sikerrel.

Egy olvasóköri Reformátuskövácsházán azelőtt 26 évvel alakította meg Justh Gyula országgyűlési képviselő a „Népmivelődési kört“, mely kezdetben a műveltség terjesztésének kisiny, ma már számottevő tényezője. Jelenleg „Népmivelődési és Munkás Onképző Kör“ címen áll fenn s e hó 9-én tartotta 26-ik alakuló gyűlését, mely alkalommal a tisztikar a következőképpen alakított meg: Diszelnök: Vágvecei Babó Zoltán birtokos. Elnök: Lengyel János áll. isk. igazgató. Alelnök: Szücs Sándor kisbirtokos. Jegyző: Seres Lajos kisbirtokos. Pénztárnok: Szücs András földmives. Könyvtárnok: Vári Lajos cserép és téglagyáros. Választmányi tagok: Csák Emil ref. lelkész, Bódi Imre ref. egyházközlöny, Ifj. Bódi János földmives, Horváth György kisbirtokos. László Sándor kisbirtokos, Turóczi Péter kisbirtokos, Prohászka Károly kisbirtokos. A Kör a Hitelszövetkezet házában egyik tágas szobájában van elhelyezve. A felvilágosodást terjeszti 4 napilap, folyóirat, egy élelapp és egy tanügyi lap. A felolvasások, értekezletek és mulatságok,

melyeket a Kör rendezni szokott, helyes utmutatásul szolgálnak a tagoknak. Ezenkívül rendelkezésükre áll a tagoknak a 700 korona értékű népszerű és hasznos műveket tartalmazó könyvtár.

A javithatatlan.

Egy bűnös ifju története.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 14.

Négy nappal ezelőtt Berlinben egy nagy-szabású zsebtolvaj-bandát fedezett fel az odaváló rendőrség, amelynek két tagját sikerült csak elfogni s ezek közül az egyik magyar születésű, bizonyos Schreiber Henrik, aki még nem töltötte be tizenhatodik életévét.

Ennek a Schreiber Henriknek hiteles életrajzát érdemes elmesélni, a történet maga méltán fogja érdekelni a tudósokat, pszichiaterket, a szociológusokat és azonkívül mindazokat a kitűnő urakat és urhölgyeket, akik nemes divatból patronázs és egyéb igen szép egyesületekben flirtelnek a tudomány és az emberi nyomoruság nagy problémáival.

A fiu, akiről szó van, 1895. július 20-án látott napvilágot Budapest ghetójában. Bölcsőjét a szomszéd gesztenyesütő és a nyomoruság ringatta, mert az apja egy szobának csufolt lyukban foltozt szuster s kivüle még három gyerekről akart gondoskodni. Ez a gondoskodás nehezen ment, nemcsak azért, mert a cipőfoltzás az Erzsébetvárosban igen szerényen szokott jövedelmezni, hanem azért is, mert az öreg Schreibernek egy nagy szenvedélye van. A kártya. Ha nincs pénz s így nincs partner, akkor képes egyedül is eljátszani s nézegetni, hogy mi kerül előre a pakiban: a makk ász-e, vagy a piros felső? Az anyja is csakhamar elhagyta a családi kört és a fiuk, amint jártányi erőre serdültek, már künt voltak az utcán, reggeltől estig. A legidősebb fiu, a Móric, híres zsebtolvaj lett; még nincs több huszonkét évesnél, de már négy ízben éveket ült zsebtolvajlásért. A második, a Sándor, betörés miatt, mint fejellen koru, ez idő szerint is az aszódi javítóintézetben van, Endre pedig a marosvásárhelyi intézetben, címül, amit éppen kiválogatunk, tetszés szerint; csavargás, verekedés, zsebtolvajlás, tetőzés, azt mind követi.

Ebben a környezetben nőtt Henrik, a Schreiber-testvérek a legtehetségesebb példánya. Tíz éves volt, amikor már bevitték a kerületi kapitányságra, mert akire haragudott — őt sem szerette senki és ő is mindenkire rossz szemmel nézett — az utcán futball-labdával véletlenségből úgy fejen rugta, hogy a környék már reszkett a tíz éves fiutól.

Mikor a gyermek-rendőrséget a főkapitányság fölállította, Schreiber Henrik volt a kísérleti nyulak egyike. Beszéltek vele szépen, javulást fogadtattak vele, oly gyönyörűen sirt, hogy öröm volt nézni; harmadnapra elfogták csavargás miatt. Aztán beadták az állami gyermekmenedékhelyre, a honnan csak négyszer szökött meg. Megint előkerült egy tolvajlás révén, akkor elszállították vidékre. Egy szigorú szabómesterhez adták Monorra, mert a szociologia mai vezetői iparosnak adják a züllött fiukat, ahelyett, hogy az egyetlen lehetőséget kísérelnek meg: ki a természetbe, földmivesnek, leginkább kertésznek adnak a szociális renddel megbarátkozni nem tudó gyermekeket. Monorról két hónap alatt kétszer szökött meg Henrik s akkor elfogták a fővárosban és bevitték ismét a menedékhelyre, a züllött gyermekek osztályára. Sok baj volt vele, de nem szökhett meg többé. Egy félév alatt kiöregedett a menedékhelyről, ahol a törvény szerint csak tizenöt éves koráig tartják a gyereket.

Hanem hát patronesszt adtak a gyermek mellé. Egy intelligens, okos és jó urnót, aki majd magánaton figyelemmel kíséri a gyermeket. Es ez a gyermek, aki már öregebb volt az inszociális hajlamokban, mint bármely fegyenc: mulatságát találta benne, hogy a patronesszt elbolondítsa, az soha meg ne találja, olyan helyen adjon neki találkát, ahol bizonyos, hogy ő meg nem fog jelenni.

A patronessz jelentette a gyermek-rendőrségen: Henrik tegnap megint megverte az apját, Henrik ma megint nincs sehol, Henriken nem lehet segíteni.

Es a gyermek november végén osakugyan végleg eltűnt Budapestről. Most ime Berlinből jött róla hír. Németül sem tudott, hogy hogyan jutott ki, hogyan szervezte ott a bandát, arról csak egy ember tudna beszélni. Egy tizenkét éves ember, Henrik legjobb barátja: Reich Ignác, aki már negyvenkétzer állt a rendőrség előtt, de mindig ki tudta magát szabadítani. Mindig alibije van és mindig ártatlan. Már mosolyog, ha hívják.

Huszonhét vagy harminc éves korában a fegyházban fog elhalni tüdővészben s is, barátja is. Nem lehet velük semmit sem csinálni, talán még akkor sem lehetne, ha rajtuk való gyámködésünk több lenne, mint a maunk szociális játéka.

„Luxemburg grófja.“

Lehár-premier a „Király Színház“-ban.

— Fővárosi tudósítónk telefonjelentése. —

Arad, január 14.

A szezon első igazi nagy operett premierje ma volt Budapesten. Ma este mutatta be a „Király Színház“ Lehár Ferencnek, a Bécsbe származott és osztrákká lett magyar születésű zeneszerzőnek „Luxemburg grófja“ című operettjét, mely az osztrák operettszínházaknak Lehár másik két új darabjával együtt állandó műsordarabja.

Az érdeklődést, melyet a „Vig özvegy“ invenciózus szerzőjének új darabja keltett, fokozta a mai bemutatón az, hogy Lehár maga dirigálta az operettet. A Király Színház nagy és előkelő közönség töltötte meg, mely már napokkal ezelőtt lefoglalta az összes jegyeket és meleg tapssal fogadta Lehárt, mikor a karmesteri pulpitusra lépett.

Az új Lehár-darab szövege meglehetősen gyenge, bécsi-izű librettó. Luxemburg grófja elköltötte minden pénzét és szorultságában egy fél millióért vállalkozik arra, hogy feleségül vegyen egy kis táncosnőt, akit egy herceg akar magához emelni. Ere a célra szükséges, hogy a kis polgárleány előbb grófnő legyen. Az új házásoknak nyomban az esküvő után el kell válniuk, de persze, persze — a librettista seköszívű — a szép táncosnő megmarad szerelmes ifju párjánál, az öreg herceg pedig egy még öregebb nővel megy vissza Oroszországba.

E közepes tartalomhoz Lehár változatos, kedves, sok helyütt opera-szerű hangszereleség: emelkedő zenét írt. Melódiai nem oly fülbe-mászóak ugyan, mint a Vig özvegyéi, de néhány bájos dal, temperamentumos tánc meghozza azt a külső hatást is, amit az operai stílus nem mindig ad meg. Ezek a dalok, de általában az egész partitúra igen tetszett a közönségnek, mely az egész bemutató alatt meleg ovációban részesítette Lehárt. Az egyes felvonások után számtalanszor kellett neki a fészereplőkkel: Petrás Sárival, Várady Ilivel, Király Ernővel, Rátkai-val és Kovács csal együtt a lámpák előtt megjelenni.

A bemutató után Lehár tiszteletére a Gambriusban fényes bankett volt, melyen zenei és színész világunk számos előkelősége volt jelen.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Választmányi ülés. Az Országos Magyar Iskola-Egyesület aradi fiókjá szombaton délután 5 órakor, a városháza kistermében választmányi gyűlést tart, melyre a tagokat ezután is meghívja: Lőcs Rezső elnök, Záray Jenő titkár.

A megszökött ügyvédjelölt.

Egy szép asszony hálójában.

Távirati tudósítás.

Arad, január 14.

A megszökött Mándoky Lajos dr. ellen, — akinek szélhámosságairól tegnapi számunkban emlékeztünk meg — egyre érkeznek a feljelentések a budapesti rendőrséghez. Ugy látszik, hogy egy szép asszony okozta vesztét. Ez a szép lipótvárosi menyecske Messinger Jánosné, aki most vált el férjétől. Ő volt a szerencsétlensége a fess jogászfianak, aki a megismerkedés percétől kezdve állandó kísérője és szerelmese volt az asszonykának. Az ismeretség azonban rengeteg sok pénzébe került. Az utóbb menyasszonyává lett asszonyt elhalmozta a legdrágább ékszerekkel, számozatlan gummitalpast tartott a számára, napról-napra a legköltségesebb szórakozásokban részesítette. Eleinte könnyen ment a dolog, mert a Dalnok-utcában volt egy háromemeletes háza, amelyre minden nagyobb fáradozás nélkül kapott kölcsönöket s vagy félévig ezekből a kölcsönökből élte világát a szép asszonynyal. Amikor azonban ez a forrás befagyott, — idegen pénzhez nyult. Minden lelkifurdalás nélkül. Hogy csalást, sikkasztást követ el, azt nem tudta. Nem látott semmit, csak a szép asszony csillogó szempárját.

Nemrégiben több ezer koronás gyöngy-sort vásárolt Mándoky menyasszonyának, Velligmann, nádor utcai ékszerésznél. Az ékszerért nem fizetett, hanem csak kicsalta a kereskedőtől. Az ékszerész feljelentésére Sándor kapitány maga elé idézte a szép asszonyt és felszólította, hogy adja vissza a kicsalt ékszer Velligmannnak:

— Eszem ágában sincs — válaszolt Messingerné mosolyogva. — Az ékszer ajándékban kaptam, az az enyém.

Sándor kapitány elengedte az asszonyt, de tovább nyomoztak az ügyben. A detektívek megtudták, hogy Messingerné a szökésben levő Mándoky-tól táviratot kapott, amelyben ez volt:

„Nyakéket tedd zálogba, pénzt küld utánam. Laji.“

A nyomozás adatai alapján a rendőrkapitány sürgős végzést kért a vizsgálóbírótól a nyakék lefoglalására. Egy óra múlva megvolt a végzés és a detektívek megjelentek Messingerné borz-utcai lakásán, ahol egy rendőrfogalmazó lefoglalta a gyöngy-sort. Találtak ezenkívül több kompromittáló levelet is. Messingernét szabadlábon hagyták, de ellene is megindították az eljárást.

A feljelentők közül érzékenyen károsodik Farkas Pali cigányprimás is, aki ezer koronát adott át Mándokynak. Mándoky azt mondta, hogy kiegyeztetni a primást Wassermann Mór kávéssal, aki egy pörből kifolyólag több ezer koronát követelt Farkastól. Az ügyvédjelölt csak a tartozás kamatját fizette le a kávésnak, a többit elsikkasztotta.

Gelb Jakab hordár 350 koronát adott át Mándokynak, aki azt mondta, hogy házmesternek fogja alkalmazni. Ezt is elsikkasztotta. Egy nagyobb vidéki színház művésznője is följelentést adott ma be Mándoky ellen. A színésznőt is több ezer korona erejéig károsította meg.

Egy másik forrás ezt jelenti Mándokynak Messingernével való barátságáról:

A szép asszony abból a fajtából való, amely a férfiban csupán a pénzértéket látja. Messingerné végig kardalozó volt valamelyik operett-színházban, a férje is ezért vált el tőle,

mert nem győzte tedezni költséges életmódját. Nagyon szerelmesnek látszott s a fiatal ügyvéd is szerette a tékozló asszonyt.

December végén váratlan esemény történt. A szép asszony mosolyogva lépett be a fiu elegáns garzon lakásába és sirva távozott. A hangulatváltozás között egy óra volt az idő, de ez a pásztoróra nem a természetes szerelmes suttogással, csókkal és vágyakozó sóhaj-tással telt el. A házbéliek akaratlanul is hallották azokat a heves kitöréseket, amelyekkel Mándoky Lajos illetve menyasszonyát.

— Nem akarok többé látni. Tönkre tetted! Ötvenezer forintot pazaroltam el rád! Ide be ne tedd többé a lábad! Keress más balekot!

Az asszony zokogott, könyörgött.

— Megváltozom, csak most ez egyszer bocsáss meg!

Mándoky azonban érezte a véget és megtörtént a szakítás. A fiatal ember még néhány napig hazajárt, hordárokkal vitette el a ruháit, január elsején nem fizetett, negyedikén pedig eltűnt. Azóta senki sem látta és máig senki sem tudja, hogy mi történt a gavallérral.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szombat: Kuruzsló, színmű. (A bérlet.)
Vasárnap. Délután: Vigasz vagy, operetta.
Este: A csikós, népszínmű. Kis Mihály felléptével. (Bérletiszűnet.)

A kuruzsló.

(Színmű 3 felvonásban. Irta: Földes Imre. Bemutató előadás.)

A dramaturgot egy darab megbirálásánál egész más szempontok vezetik, mint a közönséget. A közönség impresszionista. Minden tetszik neki, ami utat talál a lelkéhez, vagy az idegeihez, a dramaturg azonban magasabb követelményekkel lép fel egy darabbal szemben, amelyiktől a szerző maga is többet vár, mint amennyit a darab a közönségnek nyújt.

Igy tér el A kuruzsló megbirálásánál a kritikus véleménye a közönségétől. A közönség a sok színpadi rutinnal megirt darabot, különösen ha az a miénkhez hasonló művészi előadásban kerül színre ujongó tetszéssel fogadja, mert van benne az ő lelkének rokonszenves, mártírrá csiszolt félelme, van benne egy ember, aki az élet tövises kalváriáját járja és van a darabban egy pár ellenszenves szituáció, ami a főhős szimpatikus egyéniségének a közönségre gyakorolt varázsát még növeli. Így fest a darab hatása a közönségszempontjából a dramaturg kutató szeme azonban egyik hibát fedezi fel a másik után és véleménye oda konkludál, hogy Földes a hatás kedvéért meghamisítja az életet, hamis morált prédikál és a jellembeli fogyatkozásokat az orvostudomány szolgálatában aratott sikerekkel expialtatja. Nem a diploma hiánya okozza Tordai, alias Horváth bukását, hanem energiátlan fiatalágának bűne, melynek tudatában ő maga sem vállalkozik arra, hogy saját neve alatt, kiváló tudásával küzdje ki magának a társadalom bünbocsánatát. Igaz, hogy ha Tordai, helyes ötletét követve, Amerikába megy, ahol nem fosztották volna meg az orvos mesterség gyakorlásától, ha kivándorol, akkor a darabnak egyszeriben vége is van, de akkor legalább az etikai és morális szempontokat respektálta volna a szerző. Hogy a tömeg hálátlanság olyan beállítása, ahogy azt Földes teszi, helyes e? Akármilyen kuruzsló is menti meg az életünket, halásak vagyunk érte, Földes szerint pedig valóságos lincse készülnek Tordai kigyógyított betegei. Nem olyan rosszak az em-

berek, hogy még rosszabbnak ne lehetne őket festeni. Földes pedig ezt teszi és elvitat a társadalomtól minden rokonszenves jellemvonást.

Ilyennek látja a kritikus szemmel néző A kuruzslót és azért nem tetszik nekünk Földes darabja. Ha azonban csak két óras izgalmat, érdekes szituációkat keresünk a színházban, akkor Földes darabja kiváló színpadi munka és miután a közönség ebből a szempontból bírálja A kuruzslót, a siker frappáns volt és frappáns lesz, ahányszor csak adják a darabot.

Az előadás a legszebbek egyike, amelyet mostanában láttunk. Ditrói ma produkálta művész pályájának legértékesebb alakítását. Nagy intelligenciája, veleszületett színjátszó zseniálitása, rokonszenves egyénisége diadalmas sikert hozott számára. Minden új szereplése újabb meglepetés a közönségnek és mindig imponásabb siker Ditróinak. A második felvonás után nyolcszor hívták a függöny elé. Ez az egy főszerep van a darabban, a többi kisebb igényű és kevésbé hálás. Kitűnő volt Harmath Józsa eredeti és zamatos magyar alakításával, nyílt színen is tapsot kapott, Beregi, Novák Irén, Leóvey, Várnay, Kulcsár, Dolly egy pompás riporter figurájával, Ajtay és Nagyiván járultak az előadás fényes sikeréhez. H. G.

* Az operai sztrájk vége. Fővárosi tudósítónk jelenti: Ma délben járt le a határideje annak a negyvennyolc órának, amelyet az operaházi színházi törvényszék ítélete a sztrájk abbahagyására adott a kardalosoknak. A sztrájkolók közül délig senki sem írta alá a kitett ívet. A kardalosok négyes bizottsága azonban déli fél 1 órakor megjelent Mészáros Imre igazgatónál, akivel hosszasan tárgyaltak. A tárgyalás eredménye szerint a bizottság kijelentette, hogy a nyilatkozat aláírására rá fogja bírni az összes kardalosokat, de pár órai haladékot kér. Mészáros erre az ítéletet felfüggesztette esti hat óráig és egyben tudatta a bizottsággal, hogy mihelyt az új kultuszminiszternél bemutatkozik, figyelmébe fogja ajánlani a kardalosok fizetésének sürgős rendezését. Este 6 órakor a férfikar összes tagjai aláírták a kívánt nyilatkozatot és eljuttatták Mészáros igazgatóhoz, *miáltal az operaházi sztrájk — legalább egyelőre — véget ért.*

* Meghalt „Nóra“ eredetije. Ismeretes dolog, hogy Ibsen Henrik, a nagy norvég drámaíró, műveinek hőseit élő modellek után mintázta. Így talán legismertebb darabjának, a „Nórának“ hősnője egy krisztániai asszony, Herming Alma, aki — mint egy berlini távirat jelenti — most halt meg a dán fővárosban. Herming Alma egy ottani orvosnak volt a felesége. Maga Ibsen csak futólag ismerte, de abban az időben még Krisztánia nem volt olyan nagy város, hogy a nevezetesebb családi ügyekről városszerte ne beszéltek volna. Így Herming asszony családi életéről is beszéltek a városban és Ibsen is hallott róluk. Az eset természetesen nem egészen úgy történt, ahogy Ibsen megírta. Herming Alma kedves, vidám leány volt és a krisztániai doktorral kötött házasság szerelmi frigy volt. Az asszony azonban néhány évi házasság után erősen kiábrándult urából, nem annyira oly mély pszichológiai indokból, ahogy azt Ibsen festi, hanem inkább az orvos isákosága és játékszenvedélye miatt. A véletlen úgy hozta magával, hogy Ibsen éppen az orvos háza előtt ment el, mikor az asszony egy

heves házi jelenet után kalapban és fátyolban elhagyta a házat, hogy soha többé férjéhez vissza ne térjen. Ibsen észrevette az asszonynak szomorú határozottságot mutató arcifejezését és — mint később elbeszélte — ez az arc annyira hatott rá, hogy mindig eszébe maradt és a „Nóra” megírására ösztökélte. Az esetet Krisztiániában hamar elfelejtették, Hermingék elváltak és az asszony csendes visszavonultságban élt anélkül, hogy tudta volna, hogy tulajdonképpen ő Ibsen világhíres darabjának hősnője.

* Az Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat kiállítása vasárnap bezárul. Az igazgatóság kéri azokat, akik műtárgyakat vásároltak, a hétfői nap folyamán (délelőtt 9—1-ig és délután 2—4-ig vitessék el a műtárgyakat.

* Avarffy Géza tragédiája az aradi színházban. A vesztőhelyen építendő mauzoleum költségeinek előteremtéséhez akar Avarffy Géza törvényhatósági bizottsági tag a maga részéről is hozzájárulni. E célból átengedi előadásra *A költő álma* című ötfelvonásos történelmi tragédiáját, amelyet a színházi bizottsághoz nyújtott be. A bizottság a darabot bírálatra Nemess Zsigmond dr.-nak adta ki és egyszermind Szendrey Mihály igazgatót is megbízta annak tanulmányozásával. Az igazgatóra ugyanis a darab korhű kiállítása nagy feladatot ró. A szerző a jövedelem legnagyobb részét a mauzoleum céljaira ajánlja föl és ezért az ország összes színházainak megküldi darabját.

* B. Szabó József betegsége. A színházi bizottság ma tartott ülésén bejelentette az elnöklő Varjassy Lajos polgármester, hogy B. Szabó József egészségének helyreállítása céljából hosszabb időre Abbáziába utazik.

* Színészek bucsuzása. Kis Mihály, a Népszínház egykor ünnepelt népszínműénekesé vasárnap este Aradon vesz bucsút attól a színpadtól, a melyen szép pályáját megkezdte. A színházi bizottság nevében vasárnap este negyed nyolc órakor Lukácsy Lajos bizottsági tag babékoszorút nyújt át nyílt színen a művészeknek. — Mándoky Béla szintén Aradon lép fel ötvenedik színészi jubileuma alkalmából utoljára a színpadon. Az ünnepélyes bucsuzás napját Szendrey Mihály színházigazgató fogja kitűzni. Az ünnepségek védnöke Varjassy Lajos polgármester lesz.

* Spányi Béla gyűjteményes kiállítása a napokban nyílik meg Weisz Leó műkereskedésében.

* Elefántidomítás. Az Úrania színház szombaton bemutatóra kerülő új műsorának egyik vonzó érdekessége lesz az elefántidomítást természet után bemutató mozgófénykép. Az egyetlen állatorvosi meglepő mutatóvanyait ismeri mindenki, de csak kevesen tudják, milyen verejtékes munka eredménye az, mikor az elefántok hibátlan szereplésükkel szórakoztatják a közönséget. A kitűnő mozgófénykép megismerteti velünk az elefántidomítás minden csináltatását, tanítva és szórakoztatva a nézőt. Az új műsor többi száma is válogatott érdekességű látványosság, mely alkalmas arra, hogy a legnagyobb tetszést váltsa ki a közönségből. 241

Büntanya egy garni-szállóban.

Letartóztatott vendégek.

Távírti tudósítás.

Arad, január 14.

Triesztben városszerte nagy feltűnést okozott annak a razzianak az eredménye, amelyet a rendőrség az Albergo Theatralen, a szerződés nélküli színészek és artisták menedékhelyén, egy garni-szálló féle helyen végzett. A razzia azzal végződött, hogy az összes beszállított vendégeket a rendőrségre előállították és letartóztatták. A letartóztatás azért történt, mert szodomai orgiák dultak a tanyán épen akkor, amikor a rendőrség emberei meglepték a bentlevőket.

A detektívek egyike így mondta el a letartóztatás előzményeit:

— A szálló tulajdonosát értesítettük, hogy odajövünk, de csak egy félórával előbb. A rendőrségre hívtuk és elkértük tőle a kulcsokat. Ideadták. Vele együtt utnak indultunk. A mint az egyik szobába akartunk bejutni, már jóval éjfél után volt. Gyanús hangokat hallunk. A szállásadó azt mondta, hogy itt két férfi lakik. Sziszegés, nyöszörgés, kérés, fogvisorgatás hallatszott a szobából.

Benyitunk. Egy idősebb férfi fekszik az ágyában, mellette egy fiatalabb ember. Megijedtek és a fiatalabb kiugrott az ágyból, hogy a maga fekhelyére térjen. Villamos lámpáinkat ráirányítottuk. A sugarak a lapockájára vetődtek. Ezek megvilágítása mellett láttuk, hogy tele van friss harapásokkal. Piros és kék színűekkel. A pirosakból itt-ott vér serkedett. Közelebb mentünk és tisztán kivehetjük a fogak nyomait. Egy detektívet megbízunk azzal, hogy ügyeljen rájuk, amíg felöltöttek és mi visszajövünk.

Tovább mentünk. Egy szobából, amelyre azt mondta a szállásadó, hogy heten-nyolcan laknak benne, nagy kurjongatás, ostorpattogás, nyerítés és vad vihogás hallatszik.

A kulcs egy másodperc alatt megfordult, egy másik másodpercben már nyitva állt az ajtó. Itt nem kellett világot gyújtani, mert az orgiák lámpafény mellett mentek végbe. A szoba a borszagtól szinte gőzölgött, az ajtó mellett egy asztalka állott mindenfajta szeszess itallal. Az egész lármás jelenet, amikor belépünk, egy némajátéktól való élőkép lett. Itt is Ádám-divatú öltözékben volt a társaság, amely hölgyekből és urakból állott; közöttük még két kínai hajóslegény is orgiáskodott.

Egy kört képezték a bentlevők. A körben kettősével voltak: ló és lovas. A hölgyek képezték a lovasokat, az urak a lovakat. Némely nő fején cilinder, vagy lovaglósapka ült. A közepén egy cingár legény állott egy nagyobb ostorral, napoleoni pózban. Mindnyájan leszögezték a tekintetüket, amikor megleptük őket.

Felszólítottuk őket, hogy szaporán öltözzenek. Erre azután ők is megszólaltak. Összetett kezekkel rimázkodtak, hogy hagyjuk őket, ne bantsuk, ne kísérjük a rendőrségre, ők csak cirkuszt játszottak és ha tetszik, mi is résztvehetünk benne, folytatni fogják a kedvünkért.

A különös kérésre mosolyognunk kellett, erre ők is felbátorodtak és tovább beszéltek:

— Igazán, ma különös véletlen — mondta a közepén álló „istállómester”, — hogy csupa kebelbelit találtak itt az urak. Máskor ide szoktak jönni nagyon gazdag és tekintélyes férfiak is, hiszen ezeknek a „gavallériájából” tartjuk mi fenn magunkat.

A rendőrök azonban hajthatatlanok marad-

tak, felöltöztették a társaságot és bevitték a rendőrségre. Itt jegyzőkönyvet vettek a vallomásukat, letartóztatták őket és azok ellen, akikre vallottak, megindították az eljárást.

A soknevű ősjogász.

Letartóztatott esaló.

Távírti tudósítás.

Arad, január 14.

A fővárosi orfeum és kávéházi életnek egy újabb áldozata került me a budapesti rendőrség kezére. Egy ősjogász, aki az egyetemen kívül kereste a boldogulását, aki életét az éjjeli mulatóhelyeken töltötte el és itt szerzett összeköttetése révén még politikai szereplésre is merészkedett, bűnvádi feljelentés folytán a kávéházból a rendőrség börtönébe tette meg az utat. Az esete tipikus fővárosi bűnügy, melyben a léha életnek minden jól ismert alakja szerepel: egy elegánsan öltözködő és gondtalanul élő szellemi proletár, kávéházban szerzett ismeretség, orfeum hölgyek, váltó, bank mint szövetséget, rendőrség és rendőrségi fogda.

Az eset különben a következő:

Pongrácz Sándor Béla Salamon Viktor Kornél stb. stb. nevű jogszigorló a központja annak a bűnügynek, mely ma délután egy Andrassy-uti kávéházban történt letartóztatás révén került nyilvánosságra. A rendőrség a *Lipótvárosi bank, mint szervezet* feljelentése alapján küldötte ki detektívjeit a soknevű jogász keresésére és letartóztatására, mert a feljelentés szerint — mint fővárosi tudósítónk jelenti — Pongrácz Sándor stb. négyezer koronával károsította meg a feljelentő pénztárat.

Három hónappal ezelőtt jól öltözött uriember állított be a bankhoz és ott Schwarz Jenő zalapataki földbirtokos néven mutatkozott be. Fővárosi lakásául a *Randolder utca 4. számú* házat jelölte meg. Váltót mutatott be leszámítolás végett. A négyezer koronás papíron Klein Lajos marhabizományos és Schwarz József szőlőbirtokos szerepeltek kezesekként. A szervezet megszavazta a kölcsönt és szabályok értelmében erről a kezeseket ajánlott levélben értesítette. A postai kézbesítő könyvtanúsága szerint ezek az értesítést kézhez vették és elismerték.

A lejárat napján a váltót nem rendezték, a bank felszólítására pedig Klein és Schwartz kijelentették, hogy ők soha életükben még a nevét sem hallották a kölcsönvevőnek. A szervezet látva, hogy be van csapva, feljelentést tett a rendőrségen. A nyomozás megindult és kiderítette, hogy az, aki a kölcsönt felvette, nem más, mint Pongrácz Sándor stb. stb. jogszigorló, a kezesek pedig cinkostársai. Pongráczot ma délután egy Andrassy-uti kávéházban letartóztatták.

A rendőrségen beismerte, hogy a váltót ő hamisította, a pénzt ő vette fel. A kezesekként szereplő egyéneknek a nevét nem tudta megmondani.

— Becsületszavamra jelentem ki, hogy a nevüket sem tudom. A kávéházban ismerkedtem meg velük, — ugymond — szomszédjaim voltak. Anélkül, hogy tudtam volna kiesodák, megszólítottam őket és kértem, hogy kezesekként írják rá a váltón szereplő neveket. Százszáz koronáért megcselokedtek. A bank ajánlott levélben küldött értesítését én vettem át a postástól a kezesek tudta nélkül. Bevallotta azt is, hogy a kapott pénzt orfeumokkal pezs-gőzte el.

— Miért használt olyan sokféle nevet? — kérdezte a rendőrfogalmazó.

AZ ARADI KOZLONY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — — — 151

Nyirbátorban próbáltam szerencsét, — felelte Pongrácz. — Képviselő-jelöltnek léptem fel és csaknem állhattam a *Salamon* névvel a választók elé. Valami tisztességes nevet kellett választanom.

A rendőrség letartóztatásba helyezte a szélhámós jogszigorlót.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Megtámadott végrendelet. Körülbelül másfél évvel ezelőtt meghalt Világoson Wittmann Ferenc jómodu magánzó. Amikor a végrendeletét felbontották, kitünt, hogy Wittmann törvényes gyermekeit: Józsefet, Katalint és Jánost kizárta az örökségből, érdemtelenségük nyilvánította arra őket és egész vagyonát a vele vadházasságban élt V. Y.-re és annak kis fiára, V. Jánosra hagyományozta. Kizárási okul többek között azt is felhozta Wittmann, hogy törvényes gyermekei egyszer őt megölésével is fenyegették. Az örökségből kizárt törvényes gyermekek a végrendelet érvénytelenítése miatt pórt adtak be az aradi királyi törvényszékhez. Nyolc rendbeli alaki és anyagi érvénytelenségi okot hoztak fel. Az aradi királyi törvényszék a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján megállapította, hogy az örökösöknek törvényes kizárási oka nem volt gyermekeivel szemben, de megállapította azt is a mai ülésen Horváth János törvényszéki bíró előadása alapján, hogy Wittmann Ferenc írásbeli magánvégrendelete alaki szempontból teljesen megfelel a törvény követelményeinek. A bíróság a végrendeleti örökösödést megállapította és kötelezte V. J.-t, hogy az örökösök gyermekeinek a köteles részt adja ki.

§ Köteles-e nőtartásra az elmebeteg férj? Ebben az érdekes kérdésben döntött ma egy perből kifolyólag az aradi járásbíró. *Konczek* Mária aradi cseléd pert indított férje, *Bede* Mátyás ellen nőtartás iránt. Előadta, hogy férje a múlt évben elmebeteg lett és kórházba internáltak. Minthogy a törvény szerint a férj csak akkor kötelezhető nőtartásra, ha ok nélkül elhagyja a nőt, vagy a nőnek oka van elhagyni férjét, az a kérdés merült fel: köteles-e nőtartást fizetni az a férj, aki önhibáján kívül kénytelen elhagyni feleségét, — mint jelen esetben, mikor elmebeteg lett. A bíróság úgy döntött, hogy az elmebeteg férjet tartási kötelezettség terheli és havi 25 korona tartásdíjat állapított meg.

§ Elítelt ál-ügyvéd. Esztergomból táviratozzák: Még az 1908. év decemberében történt, hogy *Kelemen* Béla ügyvédjelölt elutazott Marosvásárhelyre az ügyvédi vizsga letétele végett. Vissza is érkezett Esztergomba azzal a hírrel, hogy sikeresen letette a vizsgát, ügyvédi irodát nyitott és hamarosan sok kliense akadt. Gazdagon megnősült. Néhány hónappal ezelőtt aztán kitünt, hogy nincs meg az ügyvédi diplomája és még doktorátusa sincs. Ekkor megszökött *Kelemen* és a kliensei pénzét magával vitte. Nem-sokára azonban meggondolta a dolgot, s visszatért Esztergomba, ahol jelentkezett az ügyészségen. A törvényszék ma okirathamisítás és csalás vétsége miatt 3 hónapi fogságra ítélte.

§ Tizezer korona kártérítés. *Tamás* Péter glogováci lakos, mint kiskoru *Tamás* Pászkal képviselője, ügyvédje *Valicju* Romulusz dr. útján tizezer korona erejéig kártérítési pert indított ma az aradi törvényszék előtt *Gerger* József glogováci birtokos ellen. A kártérítési

keresetben előadja, hogy a kiskoru *Tamás* Pászkal alkalmazásban volt *Gerger*-nél, aki azonban olyan munkára is alkalmazta, amely sem fizikai, sem szellemi képességével nem állott arányban. Így odaállította a favágó géphez, ahol a nyáron *Tamás* Pászkal szerencsétlenség érte. A gép a ballábán olyan veszedelmesen megsebesítette munka közben, hogy az aradi közpórházban a lábát amputálni kellett és emiatt munkaképtelenné vált. A bíróság perfelvételt tűzött ki a kártérítési ügyben.

§ Kártérítés — erdőirtásért. *Özvegy* *Hollaky* Gusztávné acsucai nagybirtokosnő szerződéses és ebből származó kártérítés címén pert indított az aradi királyi törvényszék előtt *Zerkovicz* Lajos acsucai földbirtokos ellen. *Özvegy* *Hollakyné* több ezer holdnyi területet adott bérbe *Zerkovicz*nak, aki azonban nemcsak a bérbeadott területet használta ki, hanem a mellette levő földrészeket is munkáltatta és használta, jellehet ez egy urbéri ingatlan, amelynek tulajdonjoga iránt jelenleg még per van folyamatban. Panaszolta ezenkívül *özvegy* *Hollakyné* azt is, hogy a bérlő az ő kárára megritkította a bérlemény körül ültetett védődöket. Mindezek fejében 2600 korona kártérítési összeget kért megállapítani. Az aradi királyi törvényszék *Ornstein* Árpád törvényszéki bíró előadása alapján 1600 koronát ítelt meg *özvegy* *Hollaky* Gusztávnénak.

§ A nagyhalmágyi tömeguzsora ügyében *Pogonyi* Nándor királyi ügyész, aki a helyszínen napokig tartó eljárást folytatott, már befejezte a nyomozást. Harmincegy eset közül harminc ügyben bebizonyult az uzsoráskodás és a kir. ügyészség a gyanúsítottak ellen már a napokban benyújtja a vádiratot. A feljelentett gör. kel. lelkészek ellen az ügyészség megszüntette a nyomozást, mert kiderült, hogy az ellenük beadott feljelentés alaptalan.

§ Rabló hamiskártyások. Budapestről jelentik: *Balassa* Lajos asztalossegéd, *Fandl* Gyula kátrányozó és *Albert* Sándor baromfikereskedő már hosszabb idő óta üzték az együgyű falusi emberek fosztogatását. Reggelenkint kimentek az újpesti hidhoz, ahol a hírhedt nasivasi nevű fosztogató kártyajátékot üzték. Az áldozatokat egyik társuk, *Wachtl* Izidor facér kereskedősegéd liferálta nekik. A múlt hónap végén *Wachtl* megszólította *Győre* János földmivest, aki feleségével együtt Újpestre igyekezett. Eldicsekedett *Győre* előtt, hogy az előbb nyert a hidnál kártyázóktól ötven koronát. Biztatta őket is, hogy próbálják meg szerencsésüket. *Győre* nem sokáig kérte magát, s beállt a játékosok közé. Csakhamar elvesztett huszonöt forintot s ekkor észrevette, hogy a mellette álló játékos, *Albert* Sándor, kilopta a még nála lévő ötven koronát. Mikor visszakövetelte a pénzt, a sipisták veréssel fenyegették meg. Ekkor *Fandl* alkudozásokba bocsátkozott a pénzt követelő földmivessel s öt koronát ígért neki, ha befogja a száját s eltávozik. Még az alkudozások folytak, addig a társaság többi tagjai az újpesti erdőbe menekültek. *Győre* követte őket s itt az erdőszélen úgy őt, valamint feleségét véresre verték a sipisták. A rendőrség a támadók egyikét, *Albert* Sándort nyomban letartóztatta, társait pedig másnap kerítette kézre. A pestvidéki királyi ügyészség indítványa alapján *Neuberger* dr. vizsgálóbíró rablás és súlyos testi sértés miatt elrendelte a letartóztatott hamiskártyások ellen a vizsgálatot a vizsgálati fogsággal együtt.

§ A csermői egyházközség pöre. Néhány évvel ezelőtt a csermői református egyházközség templomot, iskolát építtetett, illetőleg renováltatott *Vadas* Gyula építővel. A munkálatok befejezésével perre került a sor, mert *Vadas* még 1839 korára 50 fillért követelt, amelyet az egyházközség jogtalannak mondott. Az aradi királyi törvényszék ma 120 koronát ítelt meg *Vadas* Gyulának és keresetének ezt meghaladó részével elutasította.

A nagyváros nyomorgói.

ANÉNYA A JO ÜZLETEN TOLLI

(Fővárosi levél) Mi lesz a legszebb elméletből a gyakorlatban, hogyan fest a legpontosabb napi jelentés a valóságban, röviden: hogyan csinálnak nálunk üzleteket, arról fog szólni ez a történet.

Az utcákon ha járok, szóba elegyedem az ácsorgó emberekkel, köztük a postakocsisokkal, a városnak e bolygó juhászbojtárjaival, akik reggeltől estig nem is annyira lovat hajtanak, mint őrzik a kocsit, amíg a kézbesítő postás bent jár a házakban. Ahogyan így beszélgettem velük, legtöbbször azt panaszták életük sorjában, hogy éhesek. Kötelesek a postavállalkozó kantinjában kosztolni s ott a huszonnégy koronájukért nem kapnak eleget enni. Érdekelt a dolog, legutóbb néhány nap alatt tizenegy postakocsist kérdeztem meg, közülök tizenegy elkésereodve, egybehangozóan állította, hogy amit a kantinban kapnak, az a fél fogukra sem elég. De ha panaszkodnak: a lovászmesterekkel gyülik meg a bajuk. Aki pedig hat hónappal korábban eltávozik a helyéről, az elveszti a tíz korona biztosítékát is. Nézzük meg tehát, hogyan áll ezeknek az embereknek a panasza?

Demény Károly, a budapesti postaigazgató olyan szives volt, hogy kérésemre a postaszállítótelep egyik ellenőrző főállatorvosát, *Perling* urat adta mellém kísérelül s vele együtt mentem el *Beer* Vilmos lovaghoz, a budapesti postaszállítás vállalkozójához.

A Rökk Szilárd-utcai telepre mentünk először. A kocsisok csakugyan kénytelenek a telep kantinjában étkezni havi huszonnégy koronáért. Reggel egy eszébe kávé és zsömlét kapnak, ezt nem láthattam, de nézzük meg az ebédjüket. Ma husleves és babfőzelék van, rajta hussal. A husnak huszónhét dekanak kell lenni a postaigazgatóság által kikötött rendelet szerint. Megkóstolom az ételt, elég jó. De azt szabad szemmel is látom, hogy feltűnően kevés. Egy kis — nem mélyített tányér — leves, egy merőkanál babfőzelék, rajta két akkora kis darab husszelettel, mint amit a vendéglőben is visszaküldenének.

— Lehetne-e megmérni? — kérdezem.

— Annyi, amennyinek lenni kell.

Félrevonulok és egy kocsistól, mikor a kezébe kapja az ételt, megveszem a húsát. Később magam mértem meg. Kilenc és fél dekagrammá zsugorodott össze a huszónhét deka. Egy másiktól megveszem a vacsoráját, amit papirosba csomagolva adnak oda neki. A kenyér tizenkét és fél dekagramm, a disznósajt öt és fél deka. Kérdezem egy hentestől: mi az ára ennek, ha a közönség veszi?

— Akkor három krajcár.

— Ha nagy mennyiségben több kilót vesz valaki, akkor mennyiért kaphatja meg?

— Két krajcárért.

A postakocsis vacsoráját különben elküldöm *Demény* igazgatónak. Az a darab, inkább bőr, mint disznósajt, jobban beszél minden — pergamennél.

Megnézem a hálólhelyüket. Egy szűk, odvas teremben, ágy-ágy mellett, ötvennyolc fekvőhely. Szalmazsák és pokróc. A szalmazsákon ujnyi vastagon a néhány éves és infekciót terjesztő piszok, a pokróc már mosogatórongynak is bevélnék, olyan vékony. A szegény-barakkokban sokkal különösebb fekvés van, mint itt ennél a vállalkozónál, aki száz és száz ember munkájának hasznát nagyon is lefőlőzi.

HIREK.

LIPÓT KIRÁLY HAGYATEKA.

— A Lónyay grófi-pár Brüsszelben. —

Távirati tudósítás.

Arad, január 14.

Egy minapi párisi távirat arról adott hírt, hogy Belgium új királya, Albert elhatározta, hogy Lipót király hagyatékát a pörösködés elkerülése végett hamarosan szétosztatja a hercegnők között. Egy brüsszeli jelentés ezzel szemben most közli, hogy Albert király egyáltalán nem avatkozik be a hagyatéki eljárás rendes lefolyásába. Annyi tény, hogy a hagyatékából most rendelkezésre álló 18 millió koronát már legközelebb felosztják a hercegnők között, de a többi vagyenra vonatkozólag megindult egyezkedési tárgyalások még egészen kezdetleges stádiumban vannak.

A hagyatéki eljárással összefüggésben áll Lónyay Elemér grófnak és nejének, Stefániának Oroszvárról történt elutazása. A grófi pár Gagern udvarhölgy kíséretében tegnap Bécsbe utazott, onnan pedig hosszabb tartózkodásra Brüsszelbe megy. Lónyay és felesége ebben a hónapban St.-Morizba akartak utazni, de a hagyatéki eljárás miatt most hosszabb időt fognak a belga fővárosban tölteni.

Egy másik érdekes jelentés szerint Albert király elhatározta, hogy azt a földalatti alagutat, mely az ostendei királyi villát Vaughan bárónó egykori villájával összeköti, betömeti és a bárónó villáját, mely most már a hagyatékhoz tartozik, eladatja.

Ami a kóburgi alapítványt illeti, ugy ez a társaság elhatározta, hogy miután Albert király nem vállalta a kormányzói tisztséget, kimondja a felosztást, úgy, hogy most a társaság milliói ismét gyarapítják a hercegnők örökségét.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 15-én az időjárás: éjjeli fagy, száraz.

— Borowska asszony pöre. Krakóból táviratozzák: Borowska asszony kihallgatását a bíróság valószínűleg csak hétfőn fejezheti be. Ennél fogva a mára beidézett tanúk kihallgatása is hétfőre marad. Borowska asszony beteges állapota miatt a mai tárgyaláson pongyolában jelent meg, mely fölé nehéz, vastag kendőt vet fel és láztól gyötörve, dideregve burkolódik a kendőbe. A védő kifejti, hogy a vádiratban egy passzus foglaltatik, mely szerint a Hacker-per iratai eltűntek a meggyilkolt Levczki irodájából. A vádirat különös súlyt vet erre a körülményre és abban terhelő gyanúkat lát. Tényleg azonban az iratok nem tűntek el, hanem azokat az irodában olyan helyre tették, hogy nem találták meg mindjárt, időközben azonban újból előkerültek. Az elnök megjegyzi, hogy erről annak idején értesíteni fogja az esküdteket, mire a védő azt feleli, hogy az a passzus a vádiratban még mindig benne van és abban tovább is mint terhelő gyanúkat terhelten szerepel a vádlott ellen. Ezután folytatják a vádlott, Borowska asszony kihallgatását.

— Az Arad-csanádi egyesült vasutak igazgatósága 12-én, szerdai ülést tartott. Az ülésen leleplezték Nachtnébel Ödönnek, az Aosev. tavaly elhunyt vezérhajó bizottsági elnökének arcképét. A művészi olajfestmény Balla Frigyes festőművész sikerült alkotása. A leleplezés alkalmával Fábry Sándor dr. vezérigazgató nagyhatású beszédben emlékezett meg Nachtnébel Ödönnek az Aosev. körül szerzett maradandó érdemeiről.

— Összevagdalták a király arcképét. Különös cselekedetről ad hírt fővárosi tudósítónk. A Wagner-féle főgimnázium hetedik osztályának növendékei tegnap az osztályterem falán lógó Ferenc József-arcképet késekkel teljesen összevagdalták. Az ügyet mindenki csak kisebb diáksínynek tekintette, azonban a fiuk szerencsétlenségére éppen ebben az időben ment föl az intézetbe ellenőrzői szemlére a főigazgató. Ő azonnal észrevette az összevagdalt képet és elrendelte a vizsgálatot. A VII. osztályban emiatt megszüntették az előadást. A fiukat előbb egy csoportban, majd egyenként beidéztek, azonban egyik se akarta elárulni, hogy ki kezdeményezte a cselekedetet. A tanulókat a furcsa csíny miatt valószínűleg ki fogják rekeszteni az intézetből.

— A bécsei sakk-verseny. Bécsből táviratozzák: A Schlehter és Lasker között a világbajnokságért megindult sakkversenyben ma fejeződött be a második parthie. Ez a játék, éppen úgy, mint az előbbi, remies-vel végződött.

— A bácskai főispán emlékipája. Budapestről írják: Egy király utcai kereskedésbe beállított a minap egy köpcös, vidékies kinézésű ember.

— Mondja csak, — szólott a kereskedőhöz — rá tudna ön erősíteni egy kis ezüst karikát egy pipaszárra?

— Mar hogyne tudnék. Csak tessék ideadni a pipaszárat.

— Az nem megy olyan könnyen, — mondja a köpcös ur — mert abba a karikába végni is kellene valamit. Egy monogramot, egy kis ajánlást.

— Azt is megcsinálom, — feleli a kereskedő.

— No de öt-hatezer ilyen karikára volna szükség, mert éppen annyi pipaszárat fognak idehozni mindjárt a szemben levő üzletből...

— Ó igenis. Szolgájtára állok... de kinek a címére is állítsam ki a számlát, méltóságos ur?

— No, én vagyok a bácskai főispán. Számlát nem kell kiadnia, mert én rögtön fizetek.

És úgy tett, amiként beszéle. Fizetett. Azóta tehát Bácska hatezer pipaszárral és ugyanannyi tájékipával gazdagabb. Fernbach Károly, a volt bácskai főispán erre a mintára, hogy a fejedelmek bizonyos alkalomból emlékérmeket veretnek, hatezer pipaszárat veretett, illetve ajándékozott bácskai híveinek az ő távozása alkalmából. Csak aztán legyen a bácskaiaknak ehhez a sok pipához elegendő vágott dohányjuk!...

— Disznóölés az iskolában. A Pécsi Napló írja: Baranyavármegye kir. tanfelügyelője a múlt hó elején különös táviratot kapott. Ennyi volt a táviratban:

Kuliszeky tanfelügyelő Pécs. Mecsekjánosiban holnap iskolaszünet. Iskolában disznóölés. Helyszínén meggyőződés szerethető.

A tanfelügyelő másnap a kir. segéd-tanfegyelő: ki is küldötte Mecsekjánosiba. A segéd-tanfegyelő aztán meg is győződött arról, hogy a távirat tartalma igaz. A mecsekjánosiban római kath. népiskolában nem volt előadás hanem disznóölés. A tanteremben a padok fel voltak forgatva és az iskolás gyermekek helyén a már leölt, megpörkölt disznót boncolták a tanító jelenlétében. A tanító azzal védekezett, hogy a plébános tudtával és beleegyezésével adott a tanulóknak szünetet és rendelt disznóölést az iskolában. A hihetetlenül hűszó, de való esetben a tanfelügyelő tett jelentést a vármegye közigazgatási bizottságának, amely elhatározta, hogy átír az egyházmegyei főhatósághoz az ügyben. Intézkedjék az illetékes római kath. egyházmegyei főhatóság, hogy az iskolát ne használják disznó vágóhídnak és a felekezeti iskolákban se tekintsek új iskolai szünet napjának, alkalmaznak azt, ha a tanító disznót öl.

— A ballet csillagai. Épen farsang idején, a vigasság és tánc napjaiban panaszos hangok hallatszanak a hivatásos tánc művelői szájából. Párisban, — így szól a hír — a ballethölgyek sztrájkra készülnek. Aki a fényes nézőtér kényelmes szőlyéiről, gukkeres szemmel gyönyörködik a lenge öltözötű táncosnók kecses mozdulataiban, hajlandó azt hinni, hogy ez a legkönnyebb, a legszórakeztetőbb emberi hivatás. Pedig ez óriási tévedés. Amikor azok a csitri „balletpatkányok“ először jelentkeznek az operaház tánciskolájában, még csak alig nyolc-kenes évesek. Először a fő-kellékekkel — balletcipővel — látják el őket és a „rud mellé“ állítják. Ezt fogva, tanulják a térdhajlásokat, a battement-okat, assemblée-eket, balancokat, gliszade-okat és a ballet-nyelven ismert többi gyakorlatokat. Díjtalanul tanítják őket a egy korona fellépti díjért operákban és balletokban statisztálhatnak is. Amikor, nagy keservesen, a „changements de pied“, a „pliés“, a „petits pas“ művészetébe behatoltak, a második osztályba jutnak. Itt már a magasabb kiművelés vár rájuk. Itt a „pas d'élevation“, „de vigneur“, a „pas de pointe“ következik. Utóbbi a lábujjművészet gyakorlata. A harmadik fokozat a „tökéletesítő“ tanfolyam. A harmadik év végén, minden külön ceremónia nélkül, felszabadult az, akit erre méltónak ítélnék. Persze ettől a nagy gázsikhoz, meg a világhírhez és a „star“ címhez hosszú utat kell végig táncolni! Különben is, hol vannak most azok a világraszóló balletcsillagok, mint egykor a Taglioni, Elszler Fanni, a Cerito és a többi? Mert azok a szenzációs táncosnók, akik mai napság forrongásba hozzák a férfivért, a Saharet, Duncan, Rut St. Denis, Cleo de Mérode, Meta Harris, Regina Badets, nem tekinthetők a szó klasszikus értelmében vett ballettáncosnóknak. Ezek individuális tulajdonságaikkal, ritmikus átérzésükkel, bizonyos sajátos felfogásukkal a legtöbbször raffinált trükkökkel érnek el hatást és művészetük — ha táncprodukciójukat így nevezhetjük — inkább a varietébe, mint egy magasabb hivatású színpadra utalja őket.

— Pisztolypárba. Temeskubinból jelentik: Összeszólalkozásból kifolyólag Nádasky Dusan gyógyszerész és Pintér Sándor községi jegyző pisztolypárba vittak Temeskubinban. Sebesülés nem történt. Segédek voltak Nádasky részéről Saueressig Gyula banktisztviselő és Weincz Rezső hadnagy, Pintér részéről Csermák Vilmos mérnök és módosi Gyuritskó Miklós.

— Román énekesek a rendőrségen. A gáji rendőrség ma délután négy máriaradnai román legényt és két idősebb román embert állított elő és kísértetett át Bedő Árpád dr. kihágási bírósághoz. A tarka bohóc ruhába öltözött csapat érthető feltűnést keltett mindenütt azerre a rendőr kíséretében elvonult. A román újév alkalmából Aradra jött román népekesek és táncosok voltak ezek a senkinek sem ártó szegény emberek, akik Gájban román nemzeti táncokat jártak egy öreg társuk hegedű kísérete mellett. Fejüket sárga és kék papirszeletekből összeragasztott kucma fedte, ruhájuk kék és piros színű vászonból állott. A gáji rendőrség engedély nélküli táncprodukciójukban olyan nagy veszedelmet látott, hogy a néhány fillért gyűjtött embereket megakadályozta abban, hogy hitsorsosaiknak újévi ünnepén, ősrégi népszokáshoz híven, ártatlan táncokat lejtessenek. Bedő dr. rögtön szabadrúdra helyezte a letartóztatott románokat.

— A kivándorlók 1909-ben. Fiuméből jelentik: A rév hivatal kimutatása szerint 1909-ben huszonöt hajóval 37.924 kivándorló indult Amerikába. 12.005 kivándorlóval több, mint 1908-ban. A kivándorlók legnagyobb része magyar és horvát volt.

— **Micike naplója.** Emlékezetes, hogy a bécsi törvényszék tavaly felelősségre vonta Weith grófot azért, mert 18 esztendő leányát, a szép Micikét arra készítette: legyen kedvese több előkelő urnak. A kapzsi ember azután elszedte szerencsétlen leányától azokat az összegeket, amelyeket ő gazdag kedveseitől kapott. A szép Mici halála után megtalálták naplóját, amelyben följegyezte, kiktől és mennyi összeget kapott. A pikáns napló egy részét a bécsi lapok nyomán itt közöljük:

Graf Csaky, Wien I. — Andor Graf Festetics Budapest, 1|IV. fl. 15.—, 5|V. fl. 10.—, 19|VII. fl. 2.—, 8|VIII. fl. 50.—, 30|VII. fl. 5.—. Graf Festetics Budapest, 17|IV. fl. 10.—. Dr. Stern Budapest, 5|IV. fl. 50.—, 7|IV. fl. 50.—, 4|IX. fl. 25.—, 12|XI. fl. 25.—. Von Tarnoozy, k. u. k. Husaren-Oberlieutenant, (huszárfőhadnagy) 8|V. fl. 38.—, Baron Pongrácz, Budapest, Vorge stellt durch (bemutatta) Graf Andor Festetics, 12|V. fl. 10.—. „Ungar“ (álnév) Budapest, 3|VI. fl. 19.—, 28|V. fl. 5.—, 1|VII. fl. 23.—, Graf Jankovich, Budapest, 6|V. fl. 15.—, Alexander Graf Hadik, Wien, I. 13|VI. fl. 2.—, 7|VIII. fl. 25.—, 6|IX. fl. 25.—, 14|IX. fl. 5.—, 6|III. fl. 28.—. Fundulus (álnév) vorgestellte von (bemutatta) Graf Andor Festetics, Wien, am 28|VI. fl. 20.—, „Sandor“ (álnév) vorgestellte von (bemutatta) Graf Emil Potoczki, 2|VII. fl. 20.—, Graf Zichy, Budapest, 3|IX. fl. 10.—, 22|X. fl. 5.—, Andor von Pechy, Wien, 25|I. fl. 35.—, 27|VII. fl. 36.—, 30|VII. fl. 26.—, 12|X. fl. 35.—, Franzoso, (álnév) vorgestellte von (bemutatta) Pechy, 25|IV. fl. 10.—, „Czarda“ (Csárda? — álnév) 13|VI. fl. 10.—, 29|VII. fl. 18.—, 1|VIII. fl. 20.—, Graf Draskowitsch, Teresianist (Teresianumbeli diák) 3|VIII. fl. 81.—, Bela Maler, Budapest, 9|V. fl. 30.—, Graf Rudolf Apponyi, Teresianist, 8|VII. fl. 20.—, Gyula Winkler, 11|X. fl. 21.—, 17|X. fl. 65.—, Graf Hubert Vojtky (álnév?) k. u. k. Uhlantien lieutenant (ulánus-hadnagy) 21|XII. fl. 10.—, 6|I. fl. 25.—, 21|II. fl. 50.—, 23|II. fl. 50.—, Paul Graf Keglevich, Budapest, Andrássy-ut 8|II. fl. 150.—, 11|II. fl. 20.—, Von Baltazzi junior, Wien, 2|II. fl. 25.—, 14|IV. fl. 50.—, 20|IV. fl. 50.—, Graf Batthyány, Wien und Budapest, 6|II. fl. 50.—, 10|IV. fl. 50.—.

— **Pénzhamisító asszony.** Dévai levelezőnk írja: Mindegy két-három évvel ezelőtt Dévát és környékét hamis ötkoronások, foriniosok és egykoronások lepték el, míg hosszantartó nyomozás után a hamis pénzek készítőjeként sikerült Csobot Gergelyné dévai csángó asszonyt letartóztatni. A pénzcserélő asszonyt, ki a mesterségét még Bukovinában tanulta, a kolozsvári törvényszék két évi börtönbüntetésre ítélte el. Ezzel az ügygyel a kolozsvári kir. tábla is foglalkozott annak idején, mert a csángó asszony a legutolsó fórumig felvitte az ügyét. Mindhiába tette, mert a két évet mégis le kellett ülnie. Nemrég szabadult onnan, visszajött Dévára s itt, mint börtönviselt asszonynak, figyelemmel kísérték a lépteit, annál inkább, mert gyanús életmódján nem változtatott semmit sem. A hatóság emez éber figyelmének köszönhető, hogy most az asszonyt megint elfogták, mert újra hamis pénzgyártásba fogott. A megrögzött asszonynak még nem sikerült tudnia a gyártmányain, csak berendezkedett egy halom érepenz csinálásához. A szükséges anyagot pedig állítólag két kolozsvári máv. műhelylakatos szolgáltatva illő nyereségrészesedés fejében Csobotnénak. A két kolozsvári bűntársát is letartóztatták s a nyomozást Déván, Piskin (mert Csobotné itt is megfordult) és természetesen Kolozsvárt folytatják. Csobotné utnak indítják, talán már utnak is indították Kolozsvár felé, a kolozsvári kir. ügyészség fogházába, mert a kolozsvári kir. tábla területén történvén a bűncselekmény s pénzhamisításról lévén szó, ítélethozatalra a kolozsvári kir. törvényszék illetékes, nem pedig a dévai.

— **Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme.** Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 261

— **A szélhámosok községe.** Budapestról írják: Amióta Ujpest és Rákospalota is a budapesti rendőrterülethez tartozik és a kitiltások idáig is elhatnak, a kitiltottak nagyrésze, sőt legnagyobb része, amikor a toloncut véget ért, vagy a kényszer utlevél lejárt, visszajönnek és a szomszéd községek egyikében telepsznek le, onnan belátogatva az egyedül boldogító Budapestre.

A legtöbb ilyen visszatért, akiknek nincsen minden megbocsátva, melog és puha fészket talál Erzsébetfalván. Hogy miért épen Erzsébetfalván, azt a legöregebb rendőrtanácsosok sem tudnak megmondani, sőt megérteni sem, de tény, hogy a legtöbb kitiltottnak Erzsébetfalva a székhelye. Kispesztnek is jut elég szép települő, de korántsem annyi, mint Erzsébetfalvának. Ennek a különben nagyon derék községnek aztán kialakult egy specialitása: a tisztességes, becsületes kispesti telepítvényesek tulnyomó nagy része hamis pénzt árusít. Állítólagos hamis bankókat adnak el, még pedig háromszor annyit adnak, mint a mennyi valódi pénzt kapnak. Hamis bankójuk persze nincsen és csak megcsalják azokat a jámbor embereket, akik még hisznek a hamis bankók valódiságában. A hamisbankó nélküli pénzhamisítószövetkezetnek egyik legveszedelmesebb tagja Takács Antal, a főváros területéről kitiltott pincér és hű segítőtársa Czako Mária varrónő, aki azonban nem a varrótűvel keresi kenyerét, hanem ismeretéseket köt. Így ismerkedett meg egy bolgár kertésszel, akivel mulatót, majd pedig egy jó üzletet ajánlott neki. Bemutatta Takács Antalt, aki mint Takács Zoltán dr. szerepelt, a bolgár szemében tehát nagy bankóhamisító tekintély volt. Az állítólagos Takács Zoltán dr. átadott neki egy hamisnak mondott huszko onást és ennek beváltása akadálytalanul sikerült. Erre aztán a bolgár előszedte a pénzét, hogy megnézzze, mennyiért vásárolhat hamis pénzt. A pénztárcát Takács Antal kikapta a bolgár kezéből és elfutott. Czako Mária más irányban futott és kiabálta:

— Fogják el!

Ez egyszer azonban a csel nem sikerült, mindkettő rendőrkézre került és ma délelőtt letartóztatták őket.

— **Pokolgép a birkák között.** Súlyos szerencsétlenség ért Egercsehiben egy 12 éves juhászbojtárt. Dinamit robbant fel a szájában, mely teljesen összeroncsolta. Csontos György 12 éves juhászbojtár a napokban kiment a fahu mellett levő hegyre, hogy a nyájra vigyázzon. Amint a dombra felért, egy dinamitpatront talált. A gyermek először mindenféle módon igyekezett a dinamitot elsűtni, kövel verte, sarkával taposott rá, majd fához hajigálta, de a dinamit nem robbant föl. Végre is szájába fogta s teljes erővel harapni kezdte. Ekkor egyszerre felrobbant a pokolgép s a szerencsétlen gyermeket egész életére nyomorrékká tette. Összeroncsolta teljesen a száját, de leginkább a bal kezét, mely egy osonka huscafát, úgy, hogy valószínűleg amputálni kell majd.

— **Észak-Olaszország és a Riviera.** A Menetjegyiroda ezidei társaskirándulásának programjába Europa legdivatosabb üdülőhelyeinek megtekintését vette föl. Nizza és Monte-Carlo mellé San Remo, Mentone, Capmartin, Mobaco, Beaulieu és Cannez sorakoznak, ahova sereggestül özönlik az Ó és Újvilágból mindenki, aki pihenni és szórakozni óhajt. — A szorongásig megtelt vasuti kocsik és a tulsufolt szállodák jelzik leginkább, hogy az idény legforgalmasabb napjai következnek. A Menetjegyiroda kirándulóinak azonban az egész uton kényelmes közvetlen külön vasuti kocsik állanak rendelkezésre, az egyes tartozkodási helyeken pedig a pompás hotelekben előre rezervált szobák várják. Az utazást a Menetjegyiroda egyik legtapasztaltabb és az utasok vezetésében teljesen szakavatott főtisztviselője kíséri, a tartozkodási helyeken pedig (Milano, Genua stb.) intelligens helyi vezetők magyarázzák az érdekes látványosságokat. Részletes prospektust szívesen küld az érdeklődőknek az Aradi Közlöny kiadóhivatala és a Központi Menetjegyiroda (Budapest, Vigadó-tér 1.)

— **Január 15-én persaszőnyeg raktáromat feloszlatom, addig a készletet minden elfogadható árban eladom.** Schwarcz Zsigmond. 275.

— **Születések és halálozások.** Az aradi anyakönyvi hivatalban január hó 14-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: **Született:** Deutsch Gábor szabósegédnek László nevű fia, Takács Imre asztalossegédnek Bálint nevű fia, Schwarz Samu szabófestősegédnek Béla nevű fia, Buzarov Jakab postatisztnak Irén nevű leánya. **Meghalt:** Nagy István 66 éves bognármester, Hős Károly 30 éves gyári munkás, Simonisz József 8 éves fiú, Dusik Piroška 4 éves leány, Kaluser Demeter 28 éves napszamos.

— **Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 füveg 60 fillér Vojtek és Weisznál.** 279

TARKASÁGOK.

(Az angyal.) Egy szép nevelőkisasszony a napokban hirtelen elhagyta a helyét. Hogy mi volt az oka a gyors helyváltotatásnak, arról ezt beszélnek a társaságokban:

Annak a házaspárnak, ahol a csinos nevelőkisasszony állásban volt, van egy tulontul kíváncsi három esztendő fia. A gyerek folytonosan kérdésekkel ostromolja az anyját. Bármit hall valahol, megjegyzi magának s az anyjától megkérdezi:

— Mi az mama?

Legutóbb például ezt a furcsa kérdést intézte az anyjához:

— Mamuskám, mi az: „egy angyal“?

— Az fiaskám egy szép kis leány, akinek szárnya is van.

— De hiszen a nevelőnőknek nincs is szárnya.

— Persze, hogy nincs.

— Pedig a papa azt mondta neki, hogy angyal. Hát a nevelő is tud repülni?

A fiatal asszony lángvörös arccal hallgatta a gyerek csajosogását s nem tudott felelni. A füeska megismételte:

— Hát a nevelő is tud repülni?

— Hogy tud-e? — szolt ekkor az anyja — majd meg fogod látni, milyen gyönyörűen repül.

(A férj a bíróság előtt.) Megmosolyogni való dolog történt ma a járásbírósnál. Egy hirtelen haragu iparos állott a járásbíró előtt, aki azért vonta felelősségre a vádlottat, aki különben aradi iparos, mert az utcán megverte a feleségét.

— Megértette-e a vádat? — kérdezte a járásbíró.

— Meg én.

— Elismeri-e, hogy az utcán megverte a feleségét?

— El én.

— Hát hogy tehetett ilyesmit, — korholja a bíró. — Hát szabad egy embernek a feleségére kezét emelni?

Az iparos egy ideig némán hallgatja a szemrehányó szavakat, majd a fejét felütve, sokat jelentő hangon megszólal:

— Aztán ismeri-e a tekintetes bíró az én feleségemet?

— Dehogyan ismerem.

Dühösen felel erre a férj:

— Nahát akkor ne beszéljen a bíró ur!

(A jó rovarpor.) Egy öreg ember járt évekig a családokhoz rovarporral házalni. A kis öreg finoman örölt téglaport árusított rovarpor címen, de a nép vásárolta ezt is, sőt akadtak, akik nagyon meg voltak a „rovarporral“ elégedve.

— Egyszer aztán megfogta egy ur a kis öreget:

— Fater, — mondta neki — nem jó ám a maga rovarpora.

— Ugyan miért?

— Mert nem döglik tőle a rovar. Hiába használom, a rovarok vigan tenyésznek a kamrámban.

Az öreg surfiját vag? Talán nem tetszik jól alkalmazni a port. Hogyan tetszik alkalmazni a port? Ugy alkalmazom, hogy behintem azokba a sarkokba, ahol a rovarok meghúzódnak. Beleszórom minden lyukba, minden hasadékba. Az öreg rázza a fejét: Nem jó. Nem jó. Hát, hogy csináljam? Meg kell fogni a rovarokat, aztán rájuk kell hinteni a port. Ez a jó. A vevő dühbe jön: Ez a jó? — Ez. — De hiszen, ha már össze vannak fogdosva, akkor agyonüthetem őket! Az öreg kicsit gondolkodik. Aztán bölcsen szól: — Agyonütni? Az is jó...

MULATSÁGOK.

(=) Iparos-bál. Az idei farsang egyik leglátogatottabb mulatságának ígérkezik az iparos-bál, amelyet február 6-án tartanak meg a Fehér Kereszt termében. A rendezőség mindent megtesz, hogy a régi nagyhirű iparos-bálak sikerét a jelenlegi bál is elérje. A rendezőség élén Szantay Lajos építész áll, aki mellett nagyszámu agilis rendezőség buzgólódik a bál sikere érdekében. Az érdeklődők felvilágosítást nyernek a bál irodájában, az ipartestület titkári hivatalában.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= A Polgári Takarékpénztár már lezárta az 1909-ik üzleti év számadásait. A mérleget és a felügyelő bizottság jelentését mai számunkban közöljük. A Polgári Takarékpénztár újból egy fényes üzleti évre tekinthet vissza, mert az elért tiszta nyereség 14000 koronával több, mint 1908-ban és az összes fontos üzletágak forgalma lényegesen emelkedést mutat, így a váltótárca közel 3 millió koronával, a betétek körülbelül egy millió koronával, a kölcsönök pedig 240,000 koronával nagyobb álladékok tüntetnek ki. A nagyarányú fejlődés eme biztos jelei mellett a Polgári Takarékpénztár zárszámadásait kiválóvá teszi a pénzügyi mérlegek két legfontosabb kelléke: a realitás és a mobilitás. A realitást kellő világításba helyezik többek között az értékpapírok alacsonyán felvett árai és a 45000 koronás nyereségátvitel a jövő évre, a mobilitást pedig a nagy készpénz- és értékpapír készletek igazolják. Ez a fényes mérleg különben nemcsak az intézet nagyságát bizonyítja, hanem újból azt is, hogy a takarékpénztár vezetése — amint az különben általánosan tudva van — a legbiztosabb és legszolidabb kezekre van bízva. Az intézet zálogleveleiben is nagy forgalmat mutat ki a múlt év, amennyiben a Polgári Takarékpénztárnak sikerült 650 ezer korona értékű záloglevelet elsőrangú angol és német bankcégeknek elhelyezni.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 14.

Az időjárás szeles, azonban inkább enyhe, mint hűvös. Január közepén hidegről kellene irnunk, azonban ugylátszik az idén valóságos telet nem kapunk.

Az eddigi sok espadék — a gazdák szerint — a vetésekre jótékony hatással volt, olyan szépen fejlődtek, hogy ma már a fagytól — még hótakaró nélkül — sem féltik őket.

A gabonaüzlet irányzata rendkívül szilárd lett.

A mai piacon eladásra került:

500 mm. buza	14:00—14:30
500 mm. tengeri	6:00—6:10
Rozs	9:20—9:30
Zab	7:10—7:15
Arpa	6:80—6:90

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők

Budapesti áru- és értéktőzsze.

Távirati tudósítás.

Budapest, január 14.

Amerika ¼-el magasabb. Kínálat g. enze, vételkedv nincs. Üzletelen, szilárd.

Arak 50 kilogrammért számítva:

Tengeri 1910. májusra	6.71—6.72	6.74—6.75
Buza 1910. áprílisa	14.32—14.33	14.35—14.36
Zab 1910. áprílisa	7.66—7.67	7.69—7.70
Rozs 1910. áprílisa	9.97—9.98	9.96—9.97
Buza 1910. októ. erre	11.97—11.98	11.99—11.99
Buza 1910. májusra	14.10—14.11	14.12—14.13
Rozs 1910. ekóberre	8.13—8.99	8.98—8.99

Zárul 5 órákor.

Osztrák hitelrészvény	...	673.50
Magyar hitelrészvény	...	793.50
Városi villamos vasúti részvény	...	839.25
Köszöti vasut	...	653.50

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. január 14.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos új	...	13.75—13.80
76	...	13.85—13.90
77	...	13.95—14.—
78	...	14.05—14.10

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos új	...	13.70—13.75
Rozs új	...	9.10—9.20
Arpa új	...	6.50—6.55
Zab új	...	6.80—6.85
Tengeri régi	...	5.60—5.65

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Január 14. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 156—60 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 156—160 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 156—158 fillérig.

Sertéslelészám: január hó 1. napján volt készlet 2243 darab, január 12. napján felhajtott 201 darab, jan. 12. napján elszállított 328 darab, január 13. napjára maradt készletben: 21,890 darab. A hizott sertés üzlet irányzata élénkebb.

Felülső szerkesztő: BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1910. évi január hó 15-én:

A) bérlet. A) bérlet.

A kuruzsló.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Földes Imre.

SEMELYEK:

Tordai Dezső	Ditről Mór.	Dr. Fejér	Ajtai Ödön.
Horváthné	Föllinusó E.	Zámoly Géza	Delly Lajos.
Ilona, leánya	Harmath J.	A gróf	Belinszky.
Csathyné	Novák Iren.	Vida Józsa	Beregi S.
Schilling	Leóvay Leó.	Vida Károl	Kulesár L.
Dr. Rostay	Várnay Jenő.	Kovácsné	Zalay Margit.

Kezdete este 7 és fél órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. január 15-én, szombat:

1. Az áruló bűnhődése. Dráma. — 2. Esküvő. Humoros.
3. A feltékenység álozata. Dráma. — 4. Diszes tartság. Bohó. at. — 5. Ele Antidomitás. Látványosság.
6. Mezőgazdaság Erdélyben. Termézet után. — 7. Bagosi a színházban. Humoros. — 8. Elvesztett gyermek. Dráma.

Előadások délután 5 órától kezdve.

Előkészítőben:

A levegő meghódítása.

3 felvonásban. Számos vetített és mozgófényképpel.

Helyárak: I-es hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

As előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 83. gyalogezred zenekara játszik. — Önkészítés.

NYILTTÉR.

GÉPÉSZ

szakavatott, megbízható munkaerő, vidéki nagy iparvállalathoz kerestetik. Ajánlatok „Biztos állás” jellegére a kiadóhivatalba kéretnek.

Szénüzletünket

Andrássy-tér 14. sz. Hermann-palotából

jelentékenyen megnagyobbítva Boros Béni-tér 2. szám

saját házukba, a Széchenyi gőzmalommal szemben

áthelyeztük.

Allandóan nagy készletben mindenkor legjutányosabb árakon

elsőrendű Magyar és Perosz bányából kőszén és kokszt, Kovács kőszén

Jól kiégetett, pormentes

Bük-faszén.

Szállitmányainkat pontosan mérve, plombázott zsákokban, a miniszteri és főkapitányi rendelet szerint teljesítjük.

Becsés rendelvényeiket új irodájában úgy mint eddig személyesen, levelező-lapon agy

Telefon szám 139.

kérjük s jegyzünk figyelmes és gondos szolgálatainkról biztosítva. kitünő tisztelettel

Kneffel Károly és fia

szénnagykereskedése, Boros Béni-tér 2. sz.

Ki kell irtani

a kereskedővilágból azt a naiv hitet, hogy ma, a mikor olyan nagy versengés folyik az üzletek között, hirdetés nélkül is lehet boldogulni. Minden törekvő kereskedő :: hirdet, még pedig az ::

ARADI KÖZLÖNY-ben,

a melyet több százezer ember olvas minden nap.

Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

MÉRLEG-SZÁMLA 1909. ÉVI DECEMBER HÓ 31-ÉN.

VAGYON.	Korona		fill.		TEHER.				
	Korona	fill.	Korona	fill.					
Pénztár			757885	21	Részvénytőke			2400000	—
Más pénzügyintézeteknél elhelyezett tőkék			339681	80	Altalános tartalékalap*)	806359	30		
Váltók			12648302	22	Leirási tartalékalap	56284	97		
Kölesönök:					Díjas záloglevél tartalékalap	32000	—		
Záloglevél biztosítéki kölesönök	5198289	05			Arfolyam különböző tartalékalap	42103	45		
Jelzálog kölesönök	165171	11			Ingatlan törlesztési tartalékalap	69020	—	1085334	12
Kötvény kölesönök	52708	—			Nyugdíjalap	79566	40	58390	92
Községi kölesönök	58390	92	5469559	08	Engedményezett községi kölesön				
Folyó számlai kölesönök			710094	09	Záloglevelek a forgalomban:				
Előleg értékpapírokra			29887	—	5%-os d. n.	4091400	—		
Záloglevél biztosítéki alap:					5%-os díjas	922400	—	5013800	—
K. 460,000 n. é. 4% magy. kor. jár. á 88.			404800	—	Kisorsolt záloglevelek			34600	—
Záloglevél készlet:					Takarékpénztári betétek:				
K. 2600.— n. é. 5% d. n. saját intézeti záloglevél á 92.	2392	—			könyvecskére	5365576	63		
K. 400.— n. é. 5% díjas saját intézeti záloglevél á 102.	408	—	2800	—	folyószámlára	1160684	61	6526261	24
Értékpapírok:					Szeszadóhitel számla			105000	—
K. 20,000.— 4% magy. kor. jár. á 88.	17600	—			Visszleszámított váltók			4881203	74
K. 100,000.— Pesti hazai első tkptri 4% kötv. á 90.	90000	—			Idegen váltók és küldvények			1023372	51
K. 95,000.— Pesti hazai első tkptri 4 1/2% kötv. á 96.75	91912	50			Ingatlan tartozás az Andrássy-tér 19. sz. házon			230980	—
K. 198,500.— Hazai bank rtsági 4 1/2% kötv. á 96.50	191552	50			Hátralékos záloglevél szelvények			28596	50
20 db. Qsztr. Magyar Bank részvény á 1600.—	32000	—			Hátralékos osztalék szelvények			2528	75
50 db. Arad-csanádi vasuti törzerészvény á 180.—	9000	—			Hátralékos betét kamatadó			11765	04
750 db. Arad-csanádi vasuti elsőbbs. részv. á 200.—	150000	—			Előre felvett kamatok	167447	55		
12 db. Magy. pénzüint. közp. hitelb. részvény á 900.—	10800	—			Előre felvett házbérek	5567	—		
28 db. Weitzer waggongyári részvény á 290.—	8120	—			Atmeneti záloglevél kamat	21047	56	194062	11
25 db. Bpesti tptr és orsz. z. kölesön rti részv. á 400.—	10000	—			Nyereség egyenleg:				
100 db. „Hungária” aradi pamutgyár rt. részvény I. részlet befizetéssel	15500	—			nyereség áthozat 1908. évről	35844	45		
10 db. „Westinghouse” automobilgyár részvénytárs. részvény 60% befiz.	3300	—			1909. évi nyereség	264200	45	300044	90
Különbféle részvények és sorsjegyek	3165	—	632950	—					
Andrássy-tér 19. sz. ház			500000	—					
Andrássy-tér 22. sz. ház			360100	—					
Leltár:	15094	08							
Leírás 10%	1509	40	13584	68					
Hátralékos kamatok			19644	50					
Hátralékos értékpapír kamatok			6646	25					
			21895934	83				21895934	83

*) Az 1909. évi E. 55481/87 határozattal 861,820 K 97 fillérre emelkedik.

Arad, 1910. január hó 1-én.

Nattland Bernát, s. k.
vezérigazgató.

Stein Zsiga, s. k.
cégvezető titkár.

Ráskai Miksa, s. k.
főkönyvevezető.

Dr. Keresztes Gyula, s. k.
igazgatóság elnöke.

Domonkos Lajos, s. k.
igazgatóság alelnöke.

Glück Károly, s. k. Dr. Rittler Izidor, s. k. Réthy Viktor, s. k. Révész Adolf, s. k. Singer Izrael, s. k. Szathmáry Mihály, s. k. Vásárhelyi Dezső, s. k.
igazgató. igazgató. igazgató. igazgató. igazgató. igazgató. igazgató.

Jelen mérleg-számlát a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, azt helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtuk.
Arad, 1910. évi január hó 11-én.

A felügyelő-bizottság:

Reiniger Samu, s. k. Reinhart Gyula, s. k. Hoffmann Antal, s. k. Kosztka Emil, s. k. Martens Cásár, s. k.
fel. biz. elnök. fel. biz. tag. fel. biz. tag. fel. biz. tag. fel. biz. tag.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG JELENTÉSE.

Tisztelt Közgyűlés!

Az alapszabályok 58. §-a értelmében alulírott felügyelő-bizottság az intézet ügyvezetésének minden ágát többször vizsgálat tárgyává tette s különösen a pénztárkezelést, valamint a könyvvezetést a rendszeren tartott üléseken pontosan megvizsgálta. Nemkülönbben alaposan megvizsgálta az igazgatóság által eléje terjesztett évi zárszámadások és mérlegek minden egyes tételét.

Alulírott bizottsági tagok e vizsgálatok alapján jelentjük, hogy a takarékpénztári ügykezelést mindenkor a legnagyobb rendben és az alapszabályokkal egybehangzóan találtuk.

Indítványozzuk tehát az évi mérlegnek a tek. Közgyűlés által leendő elfogadását, hozzájárulunk egyszersmind az igazgatóságnak az évi nyereség felosztására vonatkozó javaslatához, mely szerint a mérleg jövedelmi egyenlege ... 264,200 K. 45 f. ez összegből az ujonnan kibocsájtott 3750 db. 160 k. n. é. részvény után 1909. évi december hó 31-ig járó 5% kamatra fordítandó ... 8,039 K. 01 f.

az alapszabályok 113. §-a értelmében a tartalékalap 1909. évi 5% kamataira fordítandó ... 33,161 K. 70 f.

az alapszabályok 137 §-a értelmében levonandó: ... 222,999 K. 74 f.

a) 10% a tartalék alapnak	22299	K. 97 f.
b) 2% a nyugdíjalapnak	4459	" 99 "
c) 10% az igazgatóság jutaléka	22299	" 97 "
d) 2% a vezérigazgató	4459	" 99 "
e) 1% a tisztviselők	2229	" 99 "
a felügyelő-bizottságnak	4000	" — "
marad		59,749 K. 91 f.
az 1908. évi nyereség áthozat		163,249 K. 83 f.
a közgyűlés rendelkezésére álló összeg		35,844 " 45 "
Indítványozzuk, hogy ebből a 160 K. n. é. részvények 22. számú 1909. évi szelvényeinek 13 koronával és a 800 K. n. é. részvények ugyanilyen számú és évi szelvények 65 koronával 1910. évi jan. hó 24-től kezdve intézetünk pénztáránál való beváltására fordítassék	146250	K. — f.
adassék közcélokra	4000	" — "
a nyugdíjalap rendkívüli dotációjára	5000	" — "
a maradványt		155,250 K. — f.
pedig kérjük az 1910. évi veszteség- és nyereség-számlára elővezettetni. Végül pedig véleményezzük, hogy az igazgatóságnak a befejezett 1909. évi működésére nézve a felmentvény megadassék és kérjük ezt a magunk részére is kimondani.		43,844 K. 28 f.

Aradon, 1910. évi január hó 11-én.

Aradi Polgári Takarékpénztár r. t. felügyelő-bizottsága:

Reiniger Samu, s. k. Reinhart Gyula, s. k. Hoffmann Antal, s. k. Kosztka Emil, s. k. Martens Cásár, s. k.

Aradi Első Takarékpénztár.

Mérleg-számla 1909. évről.

Vagyon.	Összeg				Teher.	Összeg			
	korona	fill.	korona	fill.		korona	fill.	korona	fill.
Pénztár-készlet			1.136.665	81	Részvénytőke			1.500.000	
Váltó-tárca			18.792.423	01	Tartalék-alap	2.000.000			
Jelzálog-kölcsönök			3.768.457		Külön tartalék alap...	1.115.068	20		
Amortisationális záloglevél-kölcsönök			5.896.940	80	Értékpapír árfolyam különbözeti tartalék-alap	112.521	03		
Előlegek értékpapírokra...			80.201		Házérték csökkenési tartalék-alap...	50.000			
Folyó számlai előlegek értékpapírokra és bekebelezett kötvényekre			3.635.052	41	Nyugdíj-alap	335.000		3.612.589	23
Előlegek árukra			209.693	49	Betétek	16.021.706	51		
Más pénzintézeteknél elhelyezett tőkék			1.291.861	94	Betétek folyó- és check-számlán	3.501.007	20	19.522.713	71
Tulajdon ingatlanok:					Átruházott amortisationális jelzálog-kölcsönök			2.038.635	70
Deák Ferenc-utcai 42. sz. ház...	307.758	32			Visszszámított váltók			7.941.306	24
Atzél Péter-utcai 1. sz. ház	240.000		547.758	32	Hitelezők			2.859.729	58
Tulajdon állam- és értékpapírok:					Hátralékos tőke kamat adó			27.582	55
215 drb. Aradi és csanádi egyesült vasuti részv. á K 190.-	40.850				Előre felvett kamatok			204.666	18
1000 drb. 5% Aradi és csanádi egyesült vasuti elsőbbs. részv. ... " 200.-	200.000				Nyereség egyenleg:				
282 drb. Aradi vízvezetéki művek régi részv. ... " 130.-	36.660				Elővitel 1908. évről	40.000			
300 drb. Magyar tp. közp. jelzbank részv. ... " 210.-	63.000				1909 évi tiszta nyereség	484.396	58	524.396	58
100 drb. Magyar pénzünt. közp hitelbank részv. ... " 1000.-	100.000								
40 drb. Osztrák-magyar bank részvény ... " 1730.-	69.200								
100 drb. Hungári aradi pamutárugyári részv. 30% bef. ...	15.000								
15 drb. Magy. autom. r. t. Westinghouse rendsz. részv. 80% bef.	4.800								
1 581,100 K. n. é. 4% Magy. koronajáradék ... á K. 92.-	1.454.612								
414,400 K. n. é. 4 1/2% Magy. tp. közp. jelz. bank-zlevél ... " 98.-	406.112								
90,000 K. n. é. 4 1/2% Hazai bank régi kam kötvény ... " 98.-	88.200								
80,000 K. n. é. 4 1/2% Egyes. bpesti főv. tp. zlevél ... " 98.-	29.400								
30,000 K. n. é. 4% Egyes. bpesti főv. tp. zlevél ... " 92.-	27.600								
50,000 K. n. é. 4 1/2% Belvárosi tp. záloglevél ... " 98.-	49.000								
Különféle záloglevelek és sorsjegyek	49.275		2.633.709						
Nyugdíjalap értékpapirjai:									
100 drb. Aradi első tkpénztári részv.			211.570						
Leltár álladék	15.471	45							
leírás	2.471	45	13.000						
Hátralékos kamatok			14.286	99					
			38.231.619	77				38.231.619	77

Aradon, 1909. évi december hó 31-én.

Ottenberg Tivadar, s. k.
vezérigazgató.

Eckhart Ede, s. k.
titkár és cégvezető.

Laczay Gyula, s. k.
főkönyvelő.

Andrényi, s. k. **Domány**, s. k.

Hánn, s. k.

Parecz, s. k.

Schuster, s. k.

Tedeschi, s. k.

Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel, valamint a leltárakkal összegegyeztetettük és mindent helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtunk.
Aradon, 1910. évi január hó 7-én.

Braun Mór, s. k.
f. biz. tag.

Dániel Kálmán, s. k.
f. biz. elnök.

Maresch Gyula, s. k.
f. biz. tag.

Az „Aradi Első Takarékpénztár“ 69-ik rendes évi közgyűléséhez intézett felügyelő-bizottsági jelentés.

Tisztelt Közgyűlés!

A kereskedelmi törvény 195. §-ában és az intézeti alapszabályokban megállapított kötelességünknek megfelelőleg a lefolyt 1909-ik üzletévre vonatkozó jelentésünket van szerencsénk a következőkben be-terjeszteni.

Az intézeti ügykezelést a lefolyt 1909. év folyamán rendszeresen ellenőriztük s az ezen irányban kifejtett működésünk alapján megállapíthatjuk, hogy az intézeti ügykezelés minden ágában példás rend és teljes pontosság uralkodik.

1909. évi december hó 31-én megkezdttük a vagyonnak leltári felvételét, mely behatóan és lelkiismeretesen teljesített eljárásunk folytán azon meggyőződést szereztük, hogy a mérleg-számlára felvezetett értékek megvannak és szabályszerűen kezeltetnek.

Az igazgatóság által elénk terjesztett 1909. évi mérleget, valamint a veszteség- és nyereség-számlát, a kifogástalanul vezetett és szabályszerűen lezárt könyvek, továbbá az általunk tételenként megvizsgált kimutatások, leltárak, zárszámadások és a kapcsolatos okmányok alapján helyesnek és mindenben a valóznak megfelelőnek találtuk.

Ezek után a magunk részéről is elfogadjuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak be-terjesztett jelentésében az 524,396 korona 58 fillér tiszta nyereség hováfordítása iránti javaslatát.

Az előadottak alapján tisztelettel kérjük a t. közgyűlést, hogy a lefolyt 1909-ik üzletévre nézve úgy az igazgatóságnak, valamint az előző felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Kelt Aradon, 1910. évi január hó 7-én.

A felügyelő-bizottság.

Braun Mór, s. k.
f. biz. tag.

Dániel Kálmán, s. k.
f. biz. elnök.

Maresch Gyula, s. k.
f. biz. tag.